20

16. 10. 94
ROČ. XXVI
Cena 4 Sk

SLOVO

Dvojtýždenník gréckokatolíckej cirkvi

Mesiac Kráľovnej sv. ruženca

V roku 911 mohamedáni obliehali Carihrad. Hrozilo nebezpečenstvo kresťanom i mestu. Lev Múdry nariadil verejné modlitby a pobožnosti k úcte Panny Márie. Veriaci sa zhromaždili v Chráme Presv. Bohorodičky vo Vlaherone, v predmestí Carihradu. Medzi nimi bol aj sv. Andrej (Christa radi jurodivyj) a sv. Epifán. Celú noc sa modlili. Nad ránom uvideli Matku Božiu, ako rozprestierala svoj omofor - ochranný plášť nad obkľúčeným mestom a prosila svojho Syna, aby sa nad ním zľutoval. Na pamiatku tejto udalosti východná cirkev slávi sviatok Pokrov presv. Bohorodičky - Ochrany Presv. Bohorodičky 1. októbra.

Avšak Turci sa neuspokojili. V XV. storočí, keď videli medzi kresťanmi v Európe sa šíriace náboženské roztržky, využili to, stále postupovali kupredu a obsadili Cyprus. Roku 1570 Turci pod vedením sultána Solimana II. sa chystali obsadiť Benátky. Prisahali, že celé kresťanstvo uvrhnú pod vládu mohamedánskeho polmesiaca. Vtedajší pápež Pius V., ktorý je považovaný za jedného z najväčších pápežov, postrehol hroziace nebezpečenstvo, vyzval kresťanských pohlárov, aby sa postavili na obranu kresťanskej Európy. Sv. Otec roku 1571 vymenoval za hlavného veliteľa kresťanského vojska rakúske knieža Dona Juana. Do armády si vybrali zbožných a disciplinovaných vojakov. Všetko vojsko bolo zhromaždené na ostrove Korfa. Čoskoro napadli turecké vojsko v zálive Lepanto. Bolo to 7. októbra 1571. Kresťanskí vojaci zavesili si na šiju ružence, napadli omnoho početnejšieho nepriateľa - Turkov a úplne ich porazili. Medzitým čo kresťanské vojsko bojovalo, v Ríme kresťania pod vedením pápeža Pia a biskupov putovali z chrámu do chrámu a zbožne sa modlili ruženec. Ten istý pápež vyhlásil 7. október za sviatok Kráľovnej sv. ružena. Taktiež celý mesiac október bol zasvätený úcte Kráľovnej sv. ružena.

V predvečer Októbrovej revolúcie, dvanásť dní po poslednom fatimskom zjavení, prehlásil Lenin: "Pri revolúcii nejde len o Rusko. Na Rusko kašlem. Rusko je len prechodné štádium k vypuknutiu svetovej revolúcie a k ovládnutiu celého sveta." Lenin chcel budovať "svoj chrám" bez Boha, ako by protichrám Božieho chrámu. Lenin sám seba označil za "osobného nepriateľa Boha" a tým otvorene vyhlásil vojny všetkým veriacim v Boha... Bucharin požadoval odstránenie kresťanskej lásky k blížnemu ako najnebezpečnejšieho nepriateľa komunizmu. Pre Jaroslavského spočíval prvý cieľ komunizmu v zapálaní svetového požiaru, ktorý by zničil všetký chrámy sveta... Nikdy by sme neverili, že toto obrovské impérium sa rozsype z jedného dňa na druhý ako domček z karát.

Pýtame sa, ako sa to stalo?

(Pokračovanie na str. 3)

Tisíckrát vďaka Ti, môj Bože,
za nevšednú milosť v sviatosti zmierenia,
ktorou ma uchvacuješ do svojej radosti,
lásky a pokoja.

Jozef HAVRAN

SVIATOČNÝ VEĽTOK

Po sviatočnom nebi
plávajú zvony,
rana po rane
isto sa hoja...
Kráčame chodníčkom
pradedov svojich.

V korunách stromov
z najkrajších ektenií
bez ustania šumí.
Viera má základ
v hlbokom kmeni:

ku stolu Pánovmu
zbožný ľud mieri...

Vlní sa veľtok
do chrámových dverí.
Dedičstvo otcov
zachovať ráčiš,
Ježišu drahý.
Po krásnom požehnaní
milosťou plní
opúšťame
posvätné prahy.

Perly východných otcov

Čo je to škvrna na duchu a na tele a ako sa môžeme od nich očistiť a čo je svätosť a ako ju nadobudnúť?

- Poškvrnenie tela znamená stýkať sa s tými, ktorí sa dopúšťajú hriechov, poškvrnenie ducha je ľahostajnosťou voči hriechom slovami alebo skutkami. A od poškvrnenia očisťuje sa ten, kto sa podrobuje príkazu apoštola: "S takým ani nejedzte (1 Kor 5,11) a iným podobným nariadeniam, alebo ten, kto pocítil v sebe to, o čom hovorí Dávid: "Rozhorčenie ma chytá pre ničomníkov, čo opúšťajú zákon tvoj" (Ž 119, 53) a prežíva taký smútok ako Korinťania, keď ich obvinili z ľahostajnosti voči hriešnikom: "Pozrite, čo znamená zarmútiť sa podľa Božej vôle" (2 Kor 7, 11). Oni "tým všetkým ukázali, že "sú čistí v tejto veci" (2 Kor 7,11).

A svätosť je celkove odovzdanie sa Bohu v každej chvíli tým, že sa mu snažíme páčiť myšlienkou a túžbou. Pretože čo je nečisté, nemôže byť prijaté ako obetný dar, no a čo je posvätené Bohu, ak by sme to použili na svetské účely, to by bola bezbožnosť.

Ako sa možno zdržať hnevu?

- Keď budeme vždy pamätať na to, že na nás pozerá vševedúci Boh a všadeprítomný Pán. Ktorý podriadený by sa opovážil v prítomnosti kráľa robiť niečo také, čo je nemilé? Keď niekto pre vlastný osoh chce, aby ho iní poslúchali, ten nech si uvedomí, že slovo Božie učí každého slúžiť iným (Mk 10, 45); Efez 5, 21, Jn 13). A kto trestá za priestupky proti Božím príkazom, ten sa nemá hnevať, ale má byť milosrdný a súcitný podľa slov apoštola: "Veď kto je slabý, aby som nebol slabý aj ja?" (2 kor 11,29).

Ako možno premôcť zlé žiadosti?

- S vrúcnou túžbou splniť vôľu Božiu a s takým duševným rozpoložením, aký mal ten, ktorý hovoril: "Súdy Pánove pravdivé sú všetky spravodlivé napospol; žiadanejšie nad zlato, ako hojnosť zlata rýdzieho a sladšie ako med a ako medového plasta mok" (Ž 18, 10-11). Lebo keď uskutočniteľná túžba po lepšom učí opovrhovať horším, ako učia všetci svätí, o koľko viac potom ona núti opovrhovať zlom, za ktoré sa treba hanbiť?

Čo sú to "svetské starosti"? (Mt 13)

- Každá starosť, pokiaľ nepomáha k nábožnosti, hoci sa zda, že jej predmet nie je zakázaný, je starosťou o tento svet.

Z Pravidiel sv. Bazila Veľkého
(Pripravili baziliáni)

Z OBSAHU

Život pre večnosť 3
Desatoro vzdialenej prípravy na manželstvo 4
Proskomídia v Liturgii sv. Jána Zlatoústeho 5
Gréckokatolícka misia na dvore kniežaťa z Lukky 6
Sv. Demeter - jeden z prvých svätcov uctievaných na Slovensku 7
Svet dnešných dní 8
Otázky mladých 9
Návšteva Jána Pavla II. v Záhrebe 10
Spišské modlitby - dôkaz cyrilometodskej liturgie 11
Prichádzam, Pane 12
Aj na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte v Prešove vkročili sme do nového školského roku 13
Prešovský spevokol v Lurdoch a Fatime 14
Liturgický kalendár 15
Keby sme dôsledne verili 16

SLOVO

časopis gréckokatolíkov
vychádza k 1. a 3. nedeli v mesiaci
Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave
Vedúci redaktor:
Blažej Krasnovský
Redaktor:
Anton Mesároš
Grafická úprava:
Karol Neupauer
Sadzba a tlač:
PVT a.s., divízia Košice a ČISOPRESS
Príspevky zasielajte na adresu:
Redakcia Slova
Hlavná 8
080 01 Prešov
Cena 1 výtlačku 4 Sk
Indexné číslo 49618
Distribúcia:
Priamo z redakcie
Podávanie novinových zásielok povolené Východoslovenským riaditeľstvom pôšt Košice,
č.j. 2542 - PTTM - 93, zo dňa 8.9.1993

ŽIVOT PRE VEČNOSŤ

Každé ľudské obdobie všetkých vekov má svoj hlboký zmysel. Nič nie je samoúčelným prvkom, ba naopak, vo všetkom nachádzame zmysel. Nejestvuje vec, nestala sa ešte taká udalosť, nenarodil sa ešte taký človek, o ktorom by sme mohli povedať, že v ňom nie je niečo pozitívneho alebo dobrého a že nemá zmysel. Všetko stvorenstvo smeruje k naplneniu zmyslu života. Sú v živote chvíle, ktoré nám nejakým spôsobom vari nepripomínajú Božiu prítomnosť a lásku? A predsa všade a vo všetkom je do každej udalosti vložený Boží prst, ktorým hýbe a pohýna dejinné súvislosti smerujúce k nebu. Každému človekovi nedoziernym spôsobom pomáha na ceste do večnosti. S každým má Boh rovnaký plán, t. j. pre každého má pripravené miesto vo večnosti. Sme stvorení pre Boha a to nie v tom pomínaní, žeby ma Boh nejakým spôsobom potreboval, potrebuje ma iba v tom zmysle, že vo svojej láske ma tak nekonečne miluje, že ma "potrebuje", lebo ho veľmi ja potrebujem. Boh vie o mojej jednej nádhernej túžbe, je to túžba po Bohu. Tak ako človek, ktorý vyšiel z lona svojej matky, sa neustále aj keď už vyrastie, stále a rád vracia do domu svojej matky, tak aj v človeku je hlboko zakódovaný reflex návratu k Bohu. Keď sa na veci, problémy, rôzne skutočnosti, reality tohto života pozeráme z tohoto zorného uhlia, t. j. skutočnej dôležitosti Boha pre môj život, vtedy je to objav, ktorý je mojím najväčším pozemským objavom. Svet a človek v ňom vynašiel tisíce objavov, ktoré Boh ukryl do pokladnice zeme. Jeden vynález triumfuje iným. Každá doba niečo poodhalila z tohto tajomstva za účelom šťastia človeka, za účelom existencie v tomto živote. Zámerne hovorím v tomto, pretože mnohí myslia na spokojnosť bytia v tomto živote. Ale málo je takých, ktorí prezieravo hľadia do svojej budúcnosti, ktorí hľadia do svojej budúcnosti, ktorí hľadia aj za brány smrti. Pre mnohých je smrť znakom neprítomnosti Boha, jeho neexistencie, avšak človek, ktorý nazerá do svojej budúcnosti, cez evanjeliové pravdy, pre takého je táto brána pochopiteľná a je mu jasné, že iná cesta k večnosti ani nejestvuje. Všetko Boh zariadil tak, aby som ho dosiahol, a aby som ho pochopil. Cesta do neba je známa, a len človek o nej rozhodne vo svojej slobode, či ju dosiahne. Sloboda, ktorá človeká viaže k zodpovednosti. Cesta je vytýčená, poznanie pravdy dané. Začnime vnímať Boha Stvoriteľa. Začnime ho brať vážne. Je tu šanca. Napnime všetky zmysly a cíťme jeho prítomnosť, uviďme harmóniu stromov a kvetov vetra a dažďa, slnka a tepla, smädu a vody, jednoduchosti a krásy. Ako krásne sa všetko dopĺňa. Keď toto všetko vnímame, predsa je tu jeden faktor, ktorý by sa nám zdal, že do tohto súladu nepatrí, je to večne odumieranie - zomieranie tvorov. Keby bola na konci každého bytia a žitia - smrť, bol by to najväčší blud a nezmysel. My, ale pozorujeme už v prírode, že jeden kvietok vyschol, ale na tom istom mieste vyrástol iný, ešte krajší. Fantastická skutočnosť takéhoto uvažovania. Keď sa toto deje s rastlinkou stvorenou pre krásu, čo sa udeje s človekom, ktorý raz pre vždy odumrel tomuto svetu? Zomrel, aby žil večne pri Bohu. V osobe Ducha Svätého poznávam Boha, ktorý ma k večnému životu pozýva a uschopňuje. Človek, naplnený Duchom Svätým, vidí a poznáva Boha a jeho zámery v každej situácii života. Vidí Boha aj v tých často zdanlivo negatívnych veciach, vidí Boha preto, lebo žije nazeravým spôsobom života pre večnosť. Amen.

a.m.

Mesiac Kráľovnej sv. ruženca

(Dokončenie zo str.1)

Panna Mária splnila svoj prísľub, ktorý urobila vo Fatime roku 1917:

"Ja som Kráľovná posvätného ruženca. Modlite sa denne ruženec."

Kňaz Mäder nazval ruženec guľometnou paľbou. Matka Božia nám ho podáva ako zbraň, aby sme vybojovali duchovnú bitvu a v nej zvíťazili. Je ako hromozvod, ktorý od nás odráža blesky pokušení.

Panna Mária aj v súčasnosti rozprestiera nad nami, nad celým naším Slovenskom, nad naším národom a nad celým svetom svoj ochranný plášť. Panna Mária je tisíckrát jasnejšia ako Slnko a krajšia ako Mesiac. (V Ludovicus de Ponte).

Aká je účinnosť modlitby ruženca? 21. sept. 1982 tisíce Viedenčanov odprevadili na poslednej ceste františkánskeho kňaza Petra Pavlíčka. Na jeho truhle bol iba jeden veľký veniec a na stuhe nápis: Rakúsko ďakuje otcovi Petrovi. Na pohrebe sa zúčastnil vtedajší rakúsky prezident, viacerí ministri, viedenský arcibiskup König, niekoľko biskupov, stovky kňazov a obrovské zástupy veriacich. Rakúsko bolo po druhej svetovej vojne okupované spojeneckými vojskami. Sovieti nechceli odísť z krajiny, hoci sa roku 1945 spojenci na Jalte dohodli, že Rakúsko bude po vojne slobodné. Vtedy sa otec Peter Pavlíček vybral na púť do Máriacellu. Pred milostivou sochou Matky Božej sa rozhodol zorganizovať rakúskych veriacich k dennej modlitbe ruženca, k pokániu a obetovaniu svojho utrpenia za oslobodenie Rakúska. Dielo sa začalo rýchle šíriť. Zo všetkých strán prichádzali prihlášky, ktorými sa zaväzovali veriaci k dennej modlitbe ruženca za pokoj vo svete. Desať rokov po vojne okupačné vojská ešte stále boli v Rakúsku. Na jar roku 1955 bola odrazu pozvaná rakúska delegácia do Moskvy a 5. mája toho istého roku bola vo Viedni podpísaná tak dlho očakávaná dohoda, zaručujúca Rakúsku úplnú slobodu. Sovietska armáda opustila krajinu. Rakúski katolíci na čele s kancelárom Raabom to pripisovali P. Pavlíčkovi a stotisícom členom hnutia, ktorí sa zaviazali denne sa modliť ruženec za oslobodenie vlasti a za pokoj vo svete. A potvrdili to aj na pohrebe. (Vatikánsky rozhlas 16.10.1990).

Ilustračná snímka a.m.

Napokon vypočujme odkaz našej nebeskej Matky: "Darujte mi modlitbu ruženca. Zvlášť teraz vás prosím o horlivú a radostnú modlitbu ruženca. Je to zlatá reťaz, ktorá priputáva k môjmu Srdcu, je to spoľahlivý prostriedok, ktorým ma privolávate do svojej blízkosti. " - Nie na politických arénach, ale v chráme sa rozhoduje o osude celého sveta. Panna Mária sv. Mechtilde povedala: "Modlitba Raduj sa ešte doteraz nebola prekonaná, ňou ma môžeš najlepšie uctiť, veď pochádza z neba. Zasväťte sa môjmu Nepoškvrnenému Srdcu! Konečne žiadam, aby ste svoje zasväcovanie často obnovovali a podľa neho aj žili. Modlite sa každý deň až do smrti 3x Raduj sa. Napokon, moje Srdce zvíťazí. Oviň svet reťazou ruženca, aby ste pre všetkých získali milosť a milosrdenstvo."

(De Maria nunquam satis! - Pannu Máriu nikdy neprenachválime. Sv. Alfonz)

o. Augustín LEUKÁNIČ

Desatoro vzdialenej prípravy na manželstvo

1. Tak ako sa dievča pozerá do zrkadla, tak by sa mal každy mladý človek pozerať na seba. Myslím tým na svoje vnútro. Aké mám schopnosti, záujmy, klady a zápory, vzťah k ľuďom, aký (aká) som?

2. Kto sa ku mne hodí, ak uvažujem o manželstve? Keď viem, aký (aká) som a ak hľadám manželského partnera, musím rozmýšľať, kto sa ku mne hodí.

3. Musím pochopiť rozdiely v pohlaviach. Chlapec povahu typický mužskú. Tieto rozdiely najlepšie pochopím v partii,skupine ľudí rôzneho pohlavia, nie vo dvojici.

4. Musím sa naučiť láske. Nie erotike a sexu! Naučiť sa altruizmu, t. j. láske k blížnemu. Vedieť ponúknuť pomoc, nájsť, kto a s čím potrebuje pomôcť, poradiť... musím si uvedomiť seba, svoje správanie, čo skutočne chcem a potom budem vedieť chápať iných, vyjsť im v ústrety a mať ich rád. V manželstve je duchovná, duševná, nadprirodzena láska dôležitejšia ako telesné prejavy.

5. Robím tréning v mravnom hodnotení. Sledujem sa: Ako sa správam? Prečo som to tak urobil (a)? Čo robia iní? Prečo sa im toto nepodarilo? Učím sa zo skúseností druhých. Trénujem evanjelium v praxi.

6. Ujasnenie svojich životných názorov. Ako sa pozerám na kňazstvo, manželstvo, vernosť, predmanželský pohlavný život, na výchovu deti a na ich počet a kedy ich mať, ako regulovať počatie, kedy má matka ísť po materskej dovolenke do práce? Treba sa v tomto veľa učiť, vzdelávať, čítať dobrú literatúru.

7. Postupné vytváranie ideálu muža (ženy), manžela (manželky), otca (matky).

8. Práca na sebe - sebavýchova, odburávanie nevhodných vlastností, tých, ktoré by prekážali možnému manželskému partnerovi. Sebazápor, trénovanie pevnej vôle má veľký význam. Môžem to robiť napríklad tak, že robím nepríjemnú prácu prvú, alebo uprostred zaujímavého čítania idem očistiť topánky. Neodsúvam nepríjemné veci, ale posilňujem sa v maličkostiach, aby som neskôr dokázal (a) zvládnuť veci ťažké a zložité: napr. odrieť si pohlavný styk pred manželstvom, pohlavný styk v šesťnedelí (keď je po pôrode telo ženy jedna rana), pred pôrodom (prvom tehotenstve sa odporúča zdržanlivosť prvé tri mesiace, tiež pri rizikovom tehotenstve aj po celý čas). Pohlavná zdržanlivosť je potrebná pri odlúčení manželov (choroba, služobná cesta, liečenie...). Ako sa to dá vydržať? Len pohlavnou zdržanlivosťou pred manželstvom a silnou vôlou.

Silná vôla je potrebná aj k tolerancii partnera. Dôležitá je aj skromnosť, aby som si deti nepokazil (a) prepychom.

9. Osvojenie si hodnotných záujmov, schopností. Je to potrebné, aby som obstál (a) v konkurencii pri hľadaní si partnera medzi tými, čo hľadajú. Ale aj, aby som spolu s ním mal čo robiť vo voľných chvíľach. Vzájomné obdivovanie sa rýchlo vyprchá. Nečinnosť by lásku ubila.

10. Modlitby za seba - to je naša povinnosť. Tieto úlohy nie sme schopní zvládnuť sami, bez pomoci, ak sa chceme dobre pripraviť na manželstvo. Môj životný partner (partnerka) už dnes niekde žije, mám sa za neho modliť, aby zostal čistý (čistá), aby sme sa včas stretli, spoznali sa (tí praví). Modlime sa o to k Panne Márii, Matke krásneho milovania alebo k jej ženíchovi sv. Jozefovi, k anjelovi strážcovi budúceho partnera...

Z toho desatora môže väčšinu praktizovať aj ten, kto sa rozhodne pre duchovné povolanie, a nie manželstvo.

Spracovala Gretka

ODKAZ MATKY V CHRÁME SV. MATÚŠA

Obraz Matky Ustavičnej Pomoci bol uctievaný v Chráme sv. Matúša. Bol jediným chrámom v Ríme zasväteným tomuto evanjelistovi a apoštolovi. Počiatok tejto budovy siaha pravdepodobne do III. storočia po narodení Krista. V dokumentoch rímskej synody z roku 499 je viditeľný podpis Andreja, kňaza od sv. Matúša. Ďalšiu informáciu o kostole máme z roku 1222, keď bola pri ňom založená nemocnica. V roku 1477 preberajú chrám otcovia augustiáni. Od toho času až do tradičného zničenia za čias Napoleóna bol Chrám sv. Matúša pútnickým miestom Matky Ustavičnej Pomoci. Posledný predstavený otec Filip Crene spolu s niekoľkými spolubratmi zostal až do konca pri chráme. Medzi nimi bol aj brat Augustín Orsetti.

Do histórie prešiel ako obraz Matky Ustavičnej Pomoci. Od roku 1579, keď bola ukončená obnova Chrámu sv. Matúša, pri jeho vchode bol viditeľný nápis: "Najsvätejšej Panne Ustavičnej Pomoci a apoštolovi i evanjelistovi sv. Matúšovi." Po čase sa chrám stal kardinálskou katedrálou. Existujú historické zmienky o zázračnom obraze, nachádzajúcom sa v tomto chráme. Augustián Mariotti píše v roku 1553: "V tomto chráme za časov Sixtusa IV. bol umiestnený obraz známy mnohými zázrakmi." Francesco del Soda v diele "Spis chrámov v Ríme" - hovoriac o Chráme sv. Matúša, píše: "Nachádza sa tu obraz Matky Ustavičnej Pomoci, pred ktorým sa dokonáva veľa zázrakov."

Nebol to jediný obraz Matky Božej v Ríme, tešiaci sa úcte veriacich. Pramene podávajú, že vo Večnom meste bolo vtedy 140 zázračných obrazov.

Práve preto vznikla Confraternia (bratstvo) pútnikov Matky Božej. Každý pondelok pútnici navštevovali iný obraz. Pravidelne v sobotu sa v chráme otcov jezuitov Il Gesu konala pre Confraterniu pobožnosť s kázňou a v pondelok pútnici navštevovali obraz, ku ktorému bola v sobotu pobožnosť. Chrám sv. Matúša navštívili 31. augusta 1715, na čo poukazuje historický zápis.

Chrám sv. Matúša čoraz viac upadá. Augustiáni sa prenášajú do sv. Euzébia a potom do chrámu Matky Božej in Posterula. Spolu s nimi putoval aj obraz Matky Ustavičnej Pomoci. Starí mnísi umierali a novoprichádzajúci nevedeli nič o zázračnom obraze. To bolo jednou z príčin, že obraz upadol do zabudnutia a kult skoro úplne vyhasol.

Pápež Pius VI. bol na rozkaz Napoleona vyvezený do Francúzska a Rím dobyli Napoleonove vojská. Veliteľ dobyvateľov, gen. Barthitre, prikázal zničiť štyridsať chrámov. Preto v rokoch 1798 - 1799 bola spálená nemocnica, Chrám sv. Matúša rozobraný a pozemok v roku 1811 predaný. Obraz Matky Ustavičnej Pomoci umiestnili do kláštornej kaplnky, v ktorej sa mnísi zhromažďovali pri modlitbe. Spomienky o zázračných udalostiach z minulosti čoraz viac medzi ľuďmi zanikali.

CENO, redemptorista

Proskomídia v Liturgii sv. Jána Zlatoústeho

Pokračovanie z čísla 19

Liturgia sv. Jána Zlatoústeho sa začína už proskomídiou - teda za zatvorenými dverami ikonostasu, na bočnom prestole, naľavo z pozície veriacich (severná strana svätyne, lebo naše chrámy sú vždy orientované na východ). Tento bočný prestol sa správne volá žertveník (prothesis).

Pri proskomídii sa pripravujú Dary na Božiu Liturgiu: teda kvasený chlieb a víno zo zrelého hrozna. Neskôr chlieb na diskose a víno v čaši budú premenené počas Božej liturgie - ale to všetko sa uskutoční nie na žertveníku, ale na prestole (oltári).

Na žertveníku na nachádzajú dve (alebo jedna) zapálené sviečky, stojací kríž, illiton, čaša, diskos, hviezda (zvizda), kopija, lyžička, prikrývky na čašu a samozrejme kvasený chlieb - prosfora (je riadny pšeničný chlieb, ale upečený špeciálne pre Božiu liturgiu). Okrem pšeničnej múky sa pri jeho príprave používa iba droždie a voda. Niekde i štipka soli, ampulka s vodou a ampulka s vínom.

Prosfora má okrúhlu formu. Pomocou ostrej kopije kňaz z nej počas proskomídie vyberá štvorhranný (štvorcový) ahnec - baránok (ahnec) vyrezaný z prosfory má štyri uhly. Prečo? Lebo svet má štyri svetové strany a všetky jeho končiny sú posväcované Ježišom Kristom, trojuholníkovú časticu pre Bohorodičku, častice pre anjelov a veriacich... Niekde je obyčaj, že kňaz z praktických dôvodov toto všetko vyreže už pred sv. liturgiou.

Proskomídia zobrazuje najmä narodenie Ježiša Krista: Prosfora predstavuje Prečistú Bohorodičku Máriu. Ježiš Kristus pri svojom vtelení prijal ľudské telo z nej.

Ahnec sa volá ahnecom (baránkom), pretože predstavuje Ježiša Krista, ktorého starozákonné proroctvá predstavovali ako paschálneho baránka. Izraeliti každoročne zabíjali baránka a jedli ho na Paschu - na pamiatku svojho zázračného vyslobodenia sa z Egypta. Podobne ako toho paschálneho baránka, zabili Ježiša Krista. Počas proskomídie ahnec iba predstavuje Ježiša Krista, ale počas premenenia v liturgii sa ním skutočne stane. Bude tam prítomný skutočne živý Ježiš Kristus, s telom a dušou, so svojou ľudskou i Božou prirodzenosťou.

Počas proskomídie kňaz predstavuje Svätého Ducha a jeho zostúpenie na Presvätú Bohorodičku, diakon pomáhajúci kňazovi predstavuje archanjela Gabriela (diakonov orar predstavuje krídla anjela).

Proskomídia zobrazuje predovšetkým narodenie Ježiša Krista...

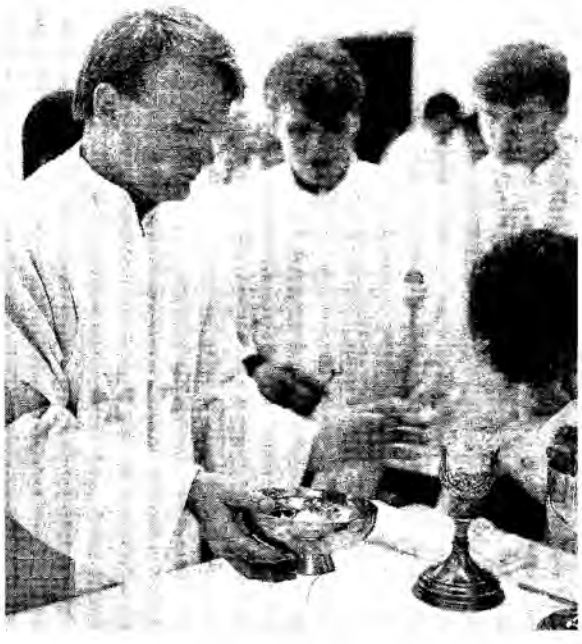

Narodenie Ježiša Krista však nebolo ničím iným ako pripravou sa na smrť na kríži za hriechy sveta, i keď sám bol bez hriechu. Preto sa počas proskomídie prelínajú udalosti narodenia s udalosťami utrpenia a smrti na kríži:

Kňaz kladie ahnca na diskos a narezáva ho "krestoobrazno" (do tvaru kríža). Znázorňuje sa tým smrť Ahneca Božieho (Baránka) na kríži. Túto udalosť si pripomína kňaz pri narezávaní prosfory. Takto si pripravuje ahnec k rozdrobeniu pred prijímaním.

Potom prebodáva ahnca kopijou z pravej strany. Týmto zobrazuje prebodnutie boku Spasiteľa na kríži. Pripomína si túto udalosť slovami, že z Ježišovho buku vyšla krv a voda. Pri týchto slovách vlieva do čaše víno a pár kvapiek vody. Okolo ahnca poukladá častice...

Na diskos potom kňaz kladie zvizdu (hviezdu). Hviezda prakticky zabraňuje dotyku pokrývok. Symbolicky však: žertveník predstavuje Betlehem, diskos - jasle, do ktorých bol uložený novonarodený Spasiteľ, hviezda - tú hviezdu, ktorá viedla kráľov - mudrcov, aby našli Spasiteľa.

Pokrovy (prikrývky), ktorými kňaz prikrýva takto pripravené Dary, predstavujú plienky, do ktorých bol zavinutý Ježiš pri narodení a tiež tie plátna, do ktorého bol zavinutý Ježiš pri svojom pohrebe. Tiež znázorňujú i to, že Ježiš Kristus počas svojich prvých rokov života žil skryto a neprejavoval navonok svoju Božiu prirodzenosť... Skutočne. Sväté písmo nám nič nehovorí o jeho detských rokoch (až na udalosť, keď mal Ježiš 12 rokov u Lukáša, 2, 41-50).

Kňaz kadí takto pripravené Dary. Predstavuje to okrem iného voňavky a kadidlo (smirn i livan), ktoré priniesli králi - mudrci novonarodenému Ježišovi, tie voňavky, ktoré priniesli myronosičky k pohrebu Ježiša Krista...

Toto všetko, čo je hore opísané, nie je plodom alegorizmu, ale si to pripomína sám kňaz počas proskomídie počas jednotlivých úkonov.

Ako vidíme, Liturgia sv. Jána Zlatoústeho sa nezačína otvorením cárskych dverí ikonostasu a slovami - "Blahoslovenо carstvo Otca i Syna i Svjataho Ducha..." ale už dávno predtým: Proskomídiou, za zatvorenými dverami ikonostasu. Prečo za ikonostasom? Eucharistia je tajomstvom, tým, že sa Božia liturgia slúži za ikonostasom, sa podčiarkuje tajomný charakter nekrvavej obety - Eucharistie, v ktorej obetujúcim i obeťou je sám Ježiš Kristus.

Čo majú robiť veriaci v chráme počas proskomídie?

Veď Božia Liturgia sa už začala!!!

V svojej mysli sa máme preniesť do čias Starého zákona, do čias, keď sa túžobne očakával príchod Spasiteľa sveta. A my ho máme s takou istou túžbou očakávať počas proskomídie a máme sa tiež tešiť, že máme milosť u Boha, že žijeme v dobe Nového zákona, keď sa už splnili starozákonné proroctvá, máme sa tiež tešiť, že sme dostali od Boha milosť, že sme kresťanmi - katolíkmi, že vďaka Ježišovi Kristovi sme boli pozdvihnutí do stavu Božích detí - synov (1 Jn3, 1-2).

Kňaz počas proskomídie spomína celú Cirkev: Nebeskú i pozemskú. Modli sa za živých, za mŕtvych pravoverných kresťanov. Preto sa i my - veriaci - počas proskomídie povznesme mysľou na nebesia a prosme svätých spravodlivých Božích, aby sa za nás prihovárali u Boha, aby sme sa i my dostali tam, kde sú oni.

o. Jozafát, OSBM

GRÉCKOKATOLÍCKA MISIA NA DVORE KNIEŽAŤA Z LUKKY

Nezriedka je počuť mienku, podľa ktorej je východný obrad málo príťažlivý a zaujímavý pre človeka, ktorý v ňom priamo nevyrástol. Ak sa dnes aj v západnom svete rozmáha záujem o východnú cirkev, jej liturgiu a duchovnosť, býva to neraz označované za prechodnú módnu vlnu. Na vyvrátenie podobných tvrdení a aj pre historickú zaujímavosť si priblížime dejiny neobyčajnej misie, ktorú viedli kňazi našej cirkvi v Taliansku v prvej polovici minulého storočia.

Roku 1828 navštívil Viedeň Karol Ludvík Burbonský, knieža z Lukky a infant španielsky, a pri tejto príležitosti navštívil rozličné chrámy: Najsvätejšej Trojice, sv. Juraja, kaplnku ruského veľvyslanectva a gréckokatolícky Chrám sv. Barbory. Knieža sa so záujmom zúčastňoval na slávnostných liturgiách Narodenia a Zjavenia Pána a spriatelil sa so srbským pravoslávnym metropolitom karlovackým Štefanom. Ten mu podaroval množstvo liturgických kníh v staroslovienčine a gréčtine. Knieža, ktorý bol krásou východného obradu doslova uchvátený, keďže chcel preniknúť do ducha východnej liturgie, sa v priebehu jedného roka dostatočne oboznámil so staroslovienskym aj gréckym jazykom. V januári roku 1829 sa knieža Karol Ludvík rozhodol zriadiť na svojom panstve chrám slovansko-východného obradu. Aj preto začal navštevovať častejšie Chrám sv. Barbory, kde bol farárom kanoník haličskej metropolie a kňaz mukačevskej eparchie Ján Fedorovič de Fogaross (Fogaráši). Ten so žiadosťou kniežaťa Karola Ludvíka oboznámil mukačevského biskupa Alexeja Pócsyho. V svojom liste z 13. januára 1829 uvádza, že knieža chce na svojom panstve zriadiť východný chrám a pre jeho obsluhu žiada jedného kňaza a diakona z Rádu sv. Bazila Veľkého a dvoch kantorov. Títo budú pravidelne liturgizovať každú nedeľu a vo sviatky, majú byť dobre znalí obradu a príkladní v jeho zachovávaní, nasledujúc presne predpisy liturgických kníh bez zavádzania akýchkoľvek zmien. Biskup Pócsy oboznámil s kniežacou žiadosťou biskupské konzistórium. Po porade s protoigumenom o. Maximom Jeleňákom bolo rozhodnuté vyslať o. Bonifáca Štromeckého a diakona Justína Sanica a s nimi dvoch mladíkov z užhorodského gymnázia ako kantorov - Jozefa Siládiho a Alexeja Bobaľa. Medzitým však o. Stromecký vážne ochorel a tak z Viedne knieža a farár Fogaráši napísali, že môže byť vyslaný aj svetský kňaz, ale nech je takýto vzorom svojej príslušnosti k východného obradu aj čo sa týka vonkajšieho výzoru - nech má bradu a nech sa oblieka podľa pravidiel východného obradu. Po porade v konzistóriu sa prihlásil na túto úlohu užhorodský dekan Michal Lučkaj, odporúčajúc za svojho spoločníka biskupského archivára, bibliotekára a ceremoniára Antona Labanca, resp. užhorodského kaplána o. Auksentia Francovského, OSBM. Toto riešenie sa navrhlo dočasne na rok, potom sa malo rozhodnúť, či o. Lučkaj ostane v Taliansku, alebo sa vráti na svoju faru.

VYSLANIE MISIE

Po viacerých urgenciách zo strany Fogarášiho a po niektorých zmenách v zložení, zapríčinených chorobou bohoslovcov-kantorov, prišli do Viedne koncom mesiaca júna o. Michal Lučkaj, ako vedúci misie, o. Anton Labanc a dvaja kantori-bohoslovci - Vasiľ Talapkovič a Ján Mikulič. Domáca kaplnka v Marlii, na panstve lukkánskeho kniežaťa, bola medzitým adaptovaná pre východný obrad. Misia, ktorá vyrazila z Viedne 13. júla, prišla do Lukky 28. júla a 6. augusta 1829 začala liturgizovať. Vo februári 1830 o. Lučkai navštívil Rím, 5. augusta 1830 bol kniežaťom oficiálne menovaný archipresbyterom domáceho gréckokatolíckeho Chrámu Uspenia Presv. Bohorodičky a 19. augusta bol oficiálne uvedený do úradu biskupom Cherubínom Scallom. Avšak onedlho nato 20. októbra 1830, po predchádzajúcich správach o ťažkostiach a neporiadkoch, ktoré sa vyskytli v jeho farnosti po náhlej smrti o. Auksentia Francovského, OSBM, ktorý ho dočasne zastupoval, sa o. Lučkaj vydal na návrat do vlasti.

Začiatkom roku 1831 sa vrátil do Užhorodu aj kantor-bohoslovec Vasiľ Talapkovič. Zostávajúci dvaja členovia misie - o. Anton Labanc a Ján Mikulič sa vybrali 17. januára 1831 do Ríma, kde pobudli 50 dní. Zúčastnili sa na inaugurácii a korunovácii nového pápeža Gregora XVI. a v marci sa vrátili do Lukky. Od 6. apríla roku 1832 bola misia doplnená novým kňazom o. Abrahámom Sučom, OSBM, a kantorom Jozefom Siládim.

Členovia misie sa dobre vžili do talianskeho prostredia, čoho dôkazom je aj to, že roku 1834 bol o. Anton Labanc menovaný členom-korešpondentom akademickej Spoločnosti Tiberského údolia v Ertrúrii a Spoločnosti lukkánskych filomatov. 14. júla 1834 sa jeden z kantorov - Ján Mikulič, ktorý sa medzitým stal pomocníkom kniežacieho bibliotekára - oženil s talianskou Teréziou Remedi. Po šiestich rokoch v Lukke o. Anton Labanc, počnúc júlom 1835, začal uvažovať o svojom návrate do eparchie a v tejto veci sa obrátil ako na knieža tak aj na kapitulu mukačevskej eparchie. Na miesto o. Antona Labanca mal prísť jeho brat a farár vo Voli nad Laborcom a michalovský vicedekan o. Alexander Labanc a na miesto kantora bol navrhnutý Ján Mitrovič.

NOVÉ ZLOŽENIE MISIE

Obaja po krátkej zastávke vo Viedni, kde sa stretli s kniežaťom Karolom Ludvíkom, dorazili do Marlie 6. mája 1836.

Po návrate kniežaťa do Lukky bol 23. októbra 1836 oficiálne menovaný predstaveným misie o. Abrahám Suča. Počas pôstu roku 1837 sa vybral na púť do Ríma o. Alexander Labanc, ktorý sa tu 28. marca stretol aj osobne s pápežom Gregorom XVI. O. Alexander Labanc sa však v Taliansku nemohol dostatočne aklimatizovať a veľmi tým trpelo jeho zdravie. Preto sa v lete roku 1837 obrátil na lukkánske knieža a aj na mukačevského biskupa Vasiľa Popoviča so žiadosťou o návrat do eparchie. Tejto žiadosti bolo vyhovené a 12. augusta 1837 zanechajúc v Marlii druhov, sa vybral na cestu do vlasti.

Zápisky o vzniku a prvých rokoch gréckokatolíckej misie v toskánskom meste Marlia pri Lukke zanechal čiastočne o. Ján Fogaráši, farár u sv. Barbory vo Viedni, ktorý sa nemálo pričinil o jej zrod a neskôr ich doplnili bratia Anton a Alexander Labancovci. Roku 1875 ich prelo-

Ilustračná snímka

žil z latinčiny a uverejnil v časopise Karpat o. Ivan Antonovič Silvaj, píšuci pod menom Uriel Meteor. Zaiste by stalo za to zistiť, aké boli ďalšie osudy misie a jej účinkovanie v Taliansku. Toto je možno úlohou budúcich historikov.

Pre nás ale zostáva dôležitou tá skutočnosť, že aj pred 165 rokmi boli kňazi a kantori našej cirkvi schopní reprezentovať východný obrad v jeho plnosti a kráse aj vo svete a to spôsobom tak príťažlivým, že preň získavali priaznivcov vo všetkých sociálnych a vzdelanostných kategóriách. Zaiste, že títo od nich očakávali, že im tento obrad ponúknu neskreslený a neokliešteny. Tento poznatok je ale dôležitý aj pre súčasnosť, ba je priamo výzvou k podobnému prístupu pri poznávaní, prežívaní a odovzdávaní nášho východného obradu aj v súčasnosti.

o. Cyril VASIĽ, SJ

Patrón mesta Solún - rodiska sv. Cyrila a Metoda

SV. DEMETER - JEDEN Z PRVÝCH SVÄTCOV UCTIEVANÝCH NA SLOVENSKU

MENO DEMETER

Pôvodná grécka podoba tohto mena je Démetrios, čo znamená "patriaci matke zeme".

Z tohto mena sa v jednotlivých jazykoch postupne vyvinuli rozličné podoby: talianska a španielska-Demetrio, francúzska - Démétrius, ruská a česká - Dimitrij, poľská - Demeter, Dymitr i Dymitrius, bulharská - Dimitr, srbská a chorvátska - Dimitrije, rumunská - Dimitru, maďarská - Demeter.

K našim domácim podobám mena Demeter (nar.Demiter) patria Demo, Mitro, Mitrík, Demeterko.

Meno Demeter dávajú u nás rodičia svojim deťom v súčasnosti iba ojedinele.

Východná cirkev slávi sv. veľkomučeníka Demetra - patróna mesta Solún - 26.októbra.

NA SVIATOK SV. DEMETRA SOLÚNSKEHO

Kánon 2., hlas 4.,

pieseň 1., irmos: otvorím [4]

Od strašnej hmly a nevedomosti očisť nás, lebo ty miluješ vlasť, múdry Demeter, a na svoj príhovor nám dopraj ospievať v dnešný deň tvoje jasné narodenie.

Tvoje podivuhodné zázraky aj medzi barbarmi boli vyrozprávané, pretože si zahubil všetkých barbarov, ktorí napadli dedičstvo tvojho Vládcu, Krista, mesto amastridské[5]. Preto si stavia chrám.

Múdrosť, načerpajúc ti nápoj nebeský, veľmi ťa prežiarila a ukázala v krásnej podobe, Demeter, a dala ťa slávneho milovníka vlasti, za pomocníka slávneho Solúnu.

Bohorodičen: Oslavujme Máriu, Boží príbytok, lebo porodila ženícha Krista, ktorý povolal všetkých veriacich do Božieho príbytku, a prosme ju o vstup do nebeského príbytku.

pieseň 3., irmos: tvoji ospevovatelia

Od mladosti vyučený v múdrosti, v mládenectve poctivo si získal veniec, ó, premúdry, a bodaný kopijou bol si chrabrým napodobateľom Krista, narodeného z Panny.

Ako spoluobčan jasnej Trojice, trojnásobne si sa nám zjavil; pred mučením slávny, v zápase spravodlivý a po usmrtení vážený pre svoje zázraky, ó, preblažený.

Kopijou bodaný, Demeter, volal si radostne ku Kristovi: Čo ti prinesiem za všetko tebe, ktorému za mňa bok prebodli? Svojimi mukami teda teraz vypijem božskú čašu.

Borodičen: Ohnivý rozum Izaiášov ťa poučil, Prečistá, že si ratolesť Jesseho, kvet, ktorý vykvitol veriacim, zaháňajúc každý hnilobný zápach porušiteľnosti pramatky Evy[6].

pieseň 4., nepostihnuteľnému

Hľa, ako píše blažený Izaiáš, zaskvel si sa duchom viac ako drahocenný kameň zafíru a ako nezničiteľné zlato. Preto ťa uctieva tvoje mesto.

Slávny svätec, tak ako zvolal Šalamún v svojich piesňach ospevujúci: tak si naozaj ty, blažený, sal z pŕs Kristových staré i nové učenie.

Kto ako ty, keď vchodom hľadal Pána, počul ho hovoriť: Duša moja vyšla pre neho? Preto si ho, Demeter, nasledoval vrúcnou láskou.

Mučeník Kristov, celé tvoje mesto si ťa obľúbilo a teraz ťa sebavedome chváli. Solún dnes slávne oslavuje tvoj sviatok, ó, slávny.

Bohorodičen: Prečistá, ktorá si v tele zrodila všetku sladkosť a krásu, poteš aj tých, ktorí sú teraz v horkosti a zatemnenosti strašných hriechov a osvieť ich svojimi modlitbami.

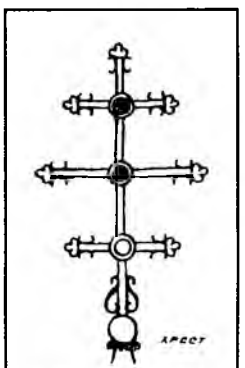

Kríž nad svätyňou Chrámu sv. Demetra v Rovnom, okr. Svidník

pieseň 5., irmos: všetko obdivuje

Ó, slávny, tvoja zem, ktorá o tebe vie, že si ako nový Mojžiš zdolal modlársku lesť a že uvádzaš svojich ľudí do večných príbytkov, teba, blažený, dnes čestne uctieva a dôstojne oslavuje.

Ó, chrabrý, svojím vojvodcovstvom si sa prejavil vyšší než starý Mojžišov služobník Jozua, nie tým, že víťazíš ako on vo všetkých bojoch, ale skôr tým, že zhora sa prejavuješ mocnými zázrakmi a ochraňuješ tak svoju vlasť.

Demeter, svojou udatnosťou si sa prejavil vyšší než Samson i Gedeon, a hoci mladý, svojou mocou si oslobodil svoje mesto od zástupov nepriateľov a barbarskej zloby.

Bohorodičen: Panna, ktorá si porodila vykúpenie národov, daruj teraz všetkým, ktorí k tebe s vierou volajú, vyslobodenie z hriechov a radosť, ó, Prečistá, a zaháňaj barbarské útrapy, ó, Nepoškvrnená.

pieseň 6., irmos: tento božský a dôstojný

Ó, svätý, uctievajú ťa tí, ktorí na tvoj sviatok stoja okolo tvojho chrámu, tí, ktorí zostali verní slovám Izaiáša, hovoriaceho: Na večných základoch sú príbytky spravodlivých.

Ó, blažený, tvoje mesto, ktoré vie, že si občanom nebies, ako ťa učí slávny Pavol, skvelo ťa uctieva a velebí dnes tvoju slávu, ó, slávny.

Ó, blažený, vo svojej mladosti, naplnení milosťou, si nasledoval Krista, ako o tom spieva Šalamún. Preto sa ukázal vonný olej, ktorý si so cťou dával svojmu mestu.

Bohorodičen: Vieme, Panna, že si prístavom pre tých, ktorí sa kruto trápia v horkosti života. Všetci ťa prosíme, Nepoškvrnená, aby sme našli vo viere našu útechu.

pieseň 7., irmos: neklaňali sa

Z tvojich pier sa rinie múdrosť ako med, ako z ospevovaného Šalamúna, lebo skutočne tak si sa naučil volať, ó, preospevaný.

Ó, preslávny, Staviteľ ťa preskúšal ako striebro a ako zlato z Ofazu a slávne ťa zjavil, ó, mučeník slávny, preto ti s radosťou voláme, ó, preospevovaný.

Ako zvolal Svätý Duch v piesňach: Tvoja šija ako Dávidov stĺp ozdobila sa tisícmi duchovnými štítmi. Preto si sa prejavil ako pevná záštita a ochranca mesta.

V tento slávny deň, poskočme radostne, milovníci tohto sviatku, počestne očisťme svoje mysle, a všetci spievajme Kristovi, ó, preospevovaný.

Bohorodičen: Celý svet neobsiahol toho, ktorého si ty pojala vo svojom lone, Presvätá. Nech sa teda aj my, ktorí uctievame tvoj pôrod, silnou vierou staneme nezraniteľnými voči svetským pokušeniam, na tvoj príhovor, ustavične Panna.

pieseň 8., irmos: prečistých mladencov

Múdry Demeter, Nestora si vyzbrojil vierou a poslal si ho bojovať proti Lyjovi. Tento bol obrazom neviditeľného hada, a Nestor ho zabil. Preto ťa verne ospevujeme a velebíme.

Ó, preblažený, keď si sa od anjelov dopočul o skaze svojej vlasti, so silnou túžbou si zvolal k svojmu Stvoriteľovi: Ak ma zachrániš jeho záchranou, rád som tomu, ó, milostivý. Ó, mučeník, preto ti dal tvoje mesto nedotknuté Kristus na veky.

Voláme k tebe, blažený. Zachráň nás, ktorí s vierou ospevujeme tvoj sviatok. A ešte ťa prosíme: Zachráň svojich služobníkov od nebezpečenstiev, ktoré im teraz hrozia. Zvelebujete Pána všetky stvorenia.

Chváľ a volaj oslavne a jasne, Solún, a plesaj, lebo zažiaril roh mocný Demetra, jeho jasný sviatok. Boha chválime a ustavične velebme.

Bohorodičen: Ty Panna, zjavila si sa ako žezlo veľkňaza Árona, a všetkým si zažiarila svojím skutočným pôrodom a nie jediného uvádzaš do svätyne svätých, ale mnohých privádzaš k Božej dokonalosti.

pieseň 9., irmos: všetky zemské stvorenia

Múdry Demeter, ktorý žiariac, stojíš pred Božím trónom, nezabudni na nás, ale úctivo sa

(Pokračovanie na 15. str.)

SVET DNEŠNÝCH DNÍ

Dnešný svet, svet, ktorý si dáva prívlastok moderný, sa kreslí v tmavých farbách. A práve tieto "tmavé farby" veľmi vplývajú na myslenie a konanie človeka.

Všade vôkol nás vidíme samé násilie, závisť, zlobu a podvádzanie. Svet je plný pretvárky a tých, čo sú k sebe zlí. Avšak, odkiaľ sa berie všetko toto zlo? Čo je jeho príčinou?

Svet a spoločnosť je taká, akú sme si ju sami vybudovali. Všetko zlo, ktoré v nej je, ktoré v nej panuje, je tam naším pričinením. Vymizla z nás totiž láska. Láska odpúšťajúca, milujúca, láska, ktorá dokáže pochopiť, pomôcť, poradiť, dokáže brať človeka takého, aký je, teda s jeho kladmi a zápormi. Zabudli sme akosi, že okrem nás sú tu ešte ľudia, ktorí čakajú, až im túto lásku prejavíme. My sme si však nasadili na oči klapky, pre ktoré nevidíme nikoho okrem seba, prípadne svojich najbližších. Za každú cenu chceme mať čosi viac ako druhí.

Avšak nájdu sa aj takí jednotlivci, ktorí sa snažia žiť a nielen existovať. Ľudia "iní" ako my, ktorým sa však často z našej strany dostáva výsmech a ohováranie. A práve oni sú záchranou pre tento svet. Sú tými "jasnými farbami", ktoré svet skrášlia, obnovia a oživia.

Svet je veľkým domom, v ktorom každý má svoje miesto, v ktorom nikto nie je zbytočný. Či už v dome zavládne pokoj, láska, porozumenie alebo nenávisť, zvady zbroje, záleží len a len na nás. Tú druhú alternatívu už pociťujeme na vlastnej koži. A tú prvú, krajšiu zažijeme vtedy, keď zložíme klapky z očí, svoje srdce rozšírime na všetkých a začneme ich milovať. **Mira**

Letno - dovolenkové otázky redemptoristom zo Starej Ľubovne

Čo by ste radi v živote urobili?
o. Vladimír: *Pomôcť ľuďom, aby mohli žiť v šťastí.*
o. Štefan: *Neustále konať dobro, aby som obšťastňoval iných.*

Ktorá je vaša najobľúbenejšia svetská osobnosť?
o. Vladimír: *Rodičia, Dr. Marián Mastiliak.*
o. Štefan: *Ronald Reegan.*

Ktorý maliar na vás zapôsobil?
o. Vladimír: *Šiškin.*
o. Štefan: *Mucha.*

Vaša naobľúbenejšia hudba?
o. Vladimír: *Sláčiková, ľudová, šarišská.*
o. Štefan: *Organová hudba - Bach.*

Čo pre vás znamená šťastie?
o. Vladimír: *Šťastie je byť na mieste, kde si ma praje Boh. Plniť jeho vôľu.*
o. Štefan: *Žiť denne v kontakte s Bohom.*

S kým by ste sa chceli stretnúť a porozprávať?
o. Vladimír: *So Svätým Otcom Jánom Pavlom II.*
o. Štefan: *So Svätým Otcom Jánom Pavlom II.*

Akú vlastnosť si najviac vážite u svojich priateľov?
o. Vladimír: *Úprimnosť a pravdovravnosť*
o. Štefan: *Pokoru a pravdovravnosť.*

Vaše najväčšie chyby?
o. Vladimír: *Tvrdohlavosť.*
o. Štefan: *Pasivita.*

Ktoré tri veci by ste si zobrali na opustený ostrov?
o. Vladimír: *Sv. písmo, Časoslov a zápalky.*
o. Štefan: *Sv. písmo, dobrú knihu, futbalovú loptu.*

Akému pokušeniu neviete odolať?
o. Vladimír: *Peknému úsmevu.*
o. Štefan: *Čítaniu novín.*

Čo pociťujete ako najväčšie nešťastie?
o. Vladimír: *Neporozumenie medzi ľuďmi.*
o. Štefan: *Stratu Boha u ľudí.*

Vaše naobľúbenejšie zvieratá?
o. Vladimír: *Pes - slovenský kopov.*
o. Štefan: *Mačka.*

Za odpovede poďakovala
Monika TANČÁKOVÁ

Ilustračná snímka

8. PRICHÁDZAM, PANE

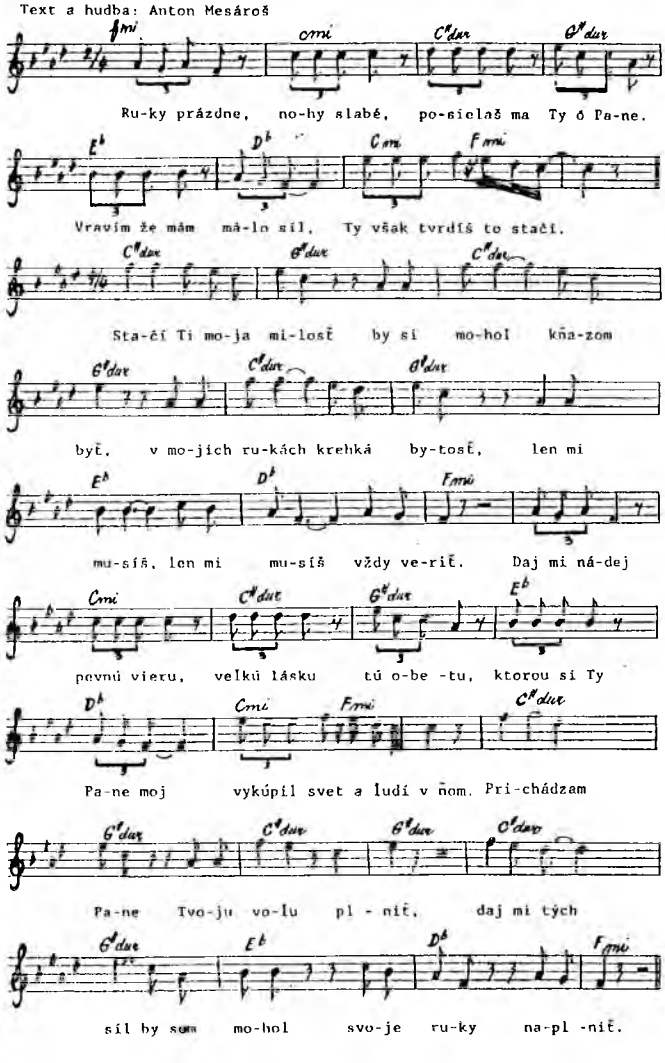

Otázky mladých

Odpovedá pomocný biskup prešovskej diecézy Mons. Milan Chautur, CSsR

• Mám 14 rokov a chodím s chlapcom, s ktorým si dobre rozumiem, no vzťah k mojim priateľkám sa dosť zmenil. Pred mojou známosťou sme vychádzali dobre, ale keď vstúpil do môjho života on, začali odo mňa bočiť, som im tŕňom v oku. Nemám takmer žiadne priateľky, mám sa s ním rozísť a tak získať znovu ich priateľstvo, pomôžte mi prosím?

- Toto je problém už dospelého človeka, nie 14 ročného. Len čo sa dospelý človek dostane do vzájomného vzťahu muža a ženy, t. j. rodinného vzťahu, stráca priateľstvo a to samozrejme len preto, lebo psychologicky je to normálne. Keď si viazaná ku komusi inému, tak už nemajú odvahu s tebou komunikovať ako so seberovnou. Teda, keď v 14 rokoch sa hovorí o nejakom vzťahu k chlapcovi, tí ostatní z blízkeho okolia, samozrejme, že psychologický reagujú tak, že nechcú prekážať, nechcú vstupovať do tvojho života. Aby si im nevyčítala, v takomto veku je ešte doporučované priateľstvo. V širšom kruhu priateľov, kde sa môžeme porozprávať vzájomne so všetkými, deliť sa o svoje skúsenosti, radosti, len tak môžeme poznať širší okruh ľudí, z ktorých sme schopní vybrať si toho jedného. Myslím si, že 14 rokov je veľmi skorý vek na hovorenie o vážnej známosti. Doporučujem, ak znova chceš získať priazeň svojich kamarátok a širšieho kruhu priateľov, potom zapoj toho chlapca, ktorý sa ti zdá, že je tvoj najkrajší, najlepší do toho širokého okruhu a spoločne sa bavte a spoločne hovorte, ale jednoducho sa neodčleňujte. Lebo v tomto prípade nie len kamarátky sa odčleňujú, ale ten vzájomný postoj teba voči chlapcovi odčleňuje ťa od tých ostatných. **-r-**

Text, ktorý neznámy černoch v Južnej Afrike napísal na domové dvere bieleho:

Keď sa narodím, som čierny.
Keď sa zobudím, som čierny.
Keď idem na slnko, som čierny.
A aj keď zomriem, som čierny.
Ale ty!
Keď sa ty narodíš, si ružový.
Keď sa zobudíš, si biely.
Keď je ti zle, si zelený.
Keď si ty vyjdeš na slnko, si červený.
Keď je ti strašná zima, si modrý.
Keď zomrieš, si fialový.
A ty máš ešte tú drzosť,
mňa nazývať farebný! (M.R.)

SLOVO KUPÓN Č. 6
Súťaž 2

Meno .....

Adresa .....

Myšlienka

Vždy bolo presvedčením naozaj múdrych ľudí, že mravný zákon nie je niečo vymyslené ľuďmi, alebo zavedené národmi, lež niečo večné, podľa čoho sa má riadiť celý svet. Preto zákon, na ktorom spočíva všetka záväznosť k plneniu povinnosti, je Duch Najvyššieho Božstva.

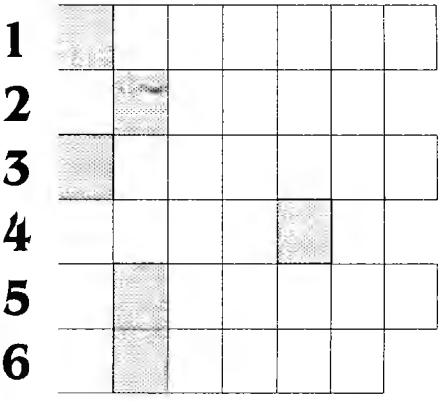

Legenda:

1. Rodný kraj sv. apoštola Pavla (Sk 21,39)
2. Prvý stupeň sviatostného kňazstva
3. Dcéra madiánskeho kňaza Jetra, Mojžišova žena
4. Syn Abraháma a Hagary (Gn 16, 1-12)
5. Mesiáš, Pomazaný
6. Názov rieky, kde krstil jeden z veľkých prorokov

Zamyslenie sa nad rozširovaním náboženskej literatúry

Svoju úvahu začnem myšlienkou Antona Hlinku vyjadrenú v jeho kázni vyslovenú v slovenskom rozhlase, že každý zrelý kresťan dnešnej doby, najmä ak je to človek nadaný, obdarený intelektuálnymi schopnosťami, nesmie zanedbávať povinnosť nadobudnúť / rozširovať si / všeobecné vzdelanie v najzákladnejších teologických / náboženských / otázkach cestou dobrých kníh, časopisov, prednášok, televíznych a rozhlasových náboženských vysielaní a pod.

Táto výzva je platná práve v tomto období v plnom rozsahu, keď sa k tomu postupne vytvárajú možnosti. Na Slovensku sa v súčasnosti nachádza takmer v každom väčšom meste predajňa náboženskej literatúry. V tomto smere je nutné vysoko hodnotiť počet predajní Spolku sv. Vojtecha.

Pýtam sa, uspokojujú tieto predajne vaše požiadavky? Myslím si, že ešte zďaleka nie. K ich úspešnému splneniu je nutná spolupráca ústiaca do vzájomnej dohody všetkých vydavateľstiev a predajní náboženskej literatúry tak, aby v každej predajni, bez ohľadu ku ktorému vydavateľstvu patrí, bolo možné kúpiť náboženské knihy a časopisy vydavateľstiev SSV, Dobrej knihy, Lúč-a, Byzantu, Serafínu, Kňazského seminára biskupa Vojtaššáka, ďalej knihy s náboženskou tematikou vydané Maticou slovenskou a pod.

Sú, žiaľ, predajne, ktoré ponúkajú iba knihy svojho vydavateľstva i keď priestorové je možné sortiment rozšíriť. Koľko vzácnych kníh sa predáva v predajniach Dobrá kniha a Lúč v Bratislave a Trnave, ktoré sú nedostupné v ostatných predajniach,najmä SSV na Slovensku.

Na splnenie tohto cieľa je však nutná vzájomná spolupráca a najmä osobná angažovanosť, úsilie a záujem vedúcich jednotlivých predajní. Túto myšlienku však nie je možné presadiť, ak sa predávajúci bude uspokojovať iba s cieľom obdržať zaručený mesačný plat a nie úsilím uspokojiť kresťanov maximálnou ponukou náboženskej literatúry vrátane Českej republiky.

Touto cestou apelujem na všetkých zainteresovaných na uskutočnenie dohody o vzájomnom predaji náboženskej literatúry medzi vydavateľstvami, aby sa knihy o evanjeliách Marka a Matúša vydaných vydavateľstvom Dobrá kniha, knihy kardinála Korca z vydavateľstva Lúč, knihy Trpké roky - spomienky gréckokatolíckeho kňaza vydavateľstva Byzant, životopis Jána Vojtaššáka vydaný zahraničnou Maticou slovenskou atď. dostali do predaja v každej predajni náboženskej literatúry na Slovensku.

Domnievam sa, že iba týmto spôsobom bude možné naplniť a realizovať myšlienku otca Antona Hlinku. **Ing. Ján MARCEL**

Návšteva Jána Pavla II. v Záhrebe

V dňoch 10.- 11. septembra 1994 Svätý Otec Ján Pavol II. navštívil hlavné mesto Chorvátskej republiky Záhreb, ktorý v tomto roku oslavuje 900. výročie svojho založenia a vzniku Záhrebskej diecézy.

Podľa sčítania ľudu z roku 1991 Chorvátsko má 4 760 344 obyvateľov, z čoho je 77,9 percenta Chorvátov. Žije tu 24 náboženských spoločenstiev; katolíkov je 76,5 percenta, ortodoxných 11,1 percenta, moslimov 1,2 percenta, protestantov rozličných cirkví 0,4 percenta, iných vierovyznaní 6,9 percenta a bez vierovyznania je 3,9 percenta.

Celý svet už tri roky sleduje bratovražednú vojnu na území bývalej Juhoslávie, potom čo niektoré jej národy, dovtedy zlúčené v komunistickej federácii, sa rozhodli vyhlásiť samostatnosť. Chorvátsko vo vojne so Srbskom stratilo tretinu svojho územia (115 farností a vyše 500 kostolov bolo zničených). Skoro pol milióna Chorvátov v dôsledku vojny muselo opustiť svoje domovy, prišlo o strechu nad hlavou a krajina prichýlila skoro 200 000 utečencov z Bosny a Hercegoviny.

Ako vieme, Svätý Otec nemohol navštíviť Belehrad a Sarajevo, pretože nikto mu nevedel zaručiť bezpečnosť.

Celý program návštevy Svätého Otca v priamom prenose vysielala Chorvátska televízia.

Svätého Otca privítal chorvátsky prímas arcibiskup Franjo kardinál Kuharič, prezident Chorvátskej republiky Franjo Tudjman a apoštolský nuncius v Chorvátsku arcibiskup Giulio Einaudi. Ako všade na svete, kde Svätý Otec príde po prvý raz, bozkom pokoja pozdraví krajinu, do ktorej

prichádza. Jeho súčasný zdravotný stav mu však teraz nedovolil kľaknúť si a tak pobozkať chorvátsku zem. Mohol sa iba skloniť nad kôš, naplnený zemou tejto krajiny, ktorý držal v rukách mladý krojovaný pár.

Prezident Franjo Tudjman ako hlava štátu pozdravil Svätého Otca v rámci uvítacieho ceremoniálu na letisku. Okrem iného vo svojom príhovore povedal:

Svätý Otče, Chorváti sú jeden z najstarších národov dnešnej Európy. V období veľkého sťahovania národov na územie juhovýchodnej Európy medzi Dunajom a Jadranským morom prišli zo svojej pôvodnej vlasti, Bieleho Chorvátska, ktoré bolo na území vašej vlasti, v Poľsku. Kresťanskú vieru prijali veľmi skoro: už v siedmom storočí... Svoje prvé medzinárodné uznanie - podľa vtedajšieho ponímania - Chorvátsko získalo od Vášho prechodcu Jána VIII. v roku 879...Vy, Svätý Otče, ako dôsledný zástanca najvyšších morálnych princípov, ste sa ako prvý zasadzovali za obranu chorvátskeho ľudu v jeho práve na sebaurčenie a na vlastný štát, keď ste 13. januára 1992 uznali nezávislosť a zvrchovanosť Chorvátskej republiky, dajúc tak príklad ostatným krajinám. Za tento jasný postoj Svätej stolice chorvátsky ľud vám bude navždy vďačný.

V nedeľu, 11. septembra, ráno, po oficiálnom stretnutí s najvyššími politickými predstaviteľmi Chorvátska a diplomatmi akreditovanými v Záhrebe, sa Svätý Otec v súkromnom rozhovore stretol s prezidentom Tudjmanom. Potom sa všetci presunuli na záhrebský hypodróm (dostihová dráha), kde už na Svätého Otca čakalo okolo milióna veriacich.

Slávnostná svätá omša sa začala o 10.45 h. Spolu so Svätým Otcom ju koncelebrovali kardináli: Joachim Meisner z Kolína, Jean Marie Lustiger z Paríža, Hans Hermann Groer z Viedne, László Paskai z Ostrihomu, Franciszek Macharski z Krakova, štátny sekretár Angelo Sodano a domáci kardinál Franjo Kuharič, niekoľko desiatok biskupov, medzi ktorými bol aj náš Mons. Pavol Hnilica, pražský arcibiskup Miloslav Vlk a stovky kňazov.

S CHARITOU V LURDOCH

Keď Slovenská katolícka charita Bratislava prijala pozvanie na svetový kongres mládeže a dobrovoľníkov Charity v Lurdoch, prihlásili sa aj mládežníci z prešovskej diecézy SKCH, ktorí tam strávili 3 dni.

Pri príchode do Lúrd nás uvítal komplex kostola s nádvorím, balkonovistou zástavbou, vystaveného priamo nad skalnatou jaskyňou, kde sa v r. 1858 zjavila Panna Mária 14 ročnému dievčaťu Bernadette. Z jaskyne vyteká požehnaný prameň lurdskej vody.

V blízkosti sú kúpele s bazénom. O množstve uzdravenia nemocných svedčia zavesené barle, palice nad jaskyňou, ako aj múzeum uzdravení, kde ostali fotografie a písomné správy o zázrakoch. Pred jaskyňou sú zapálené sviece, ktoré nepretržite horia. Na žiadosť Panny Márie sa denne uskutoční sprievod so Sviatosťou Oltárnou s požehnaním prítomných. Je úžasné vidieť, ako sa celé mesto o 16.30 hodine hrnie na nádvorie k sprievodu. Každú sobotu sa uskutoční sviečkový sprievod s modlením ruženca v rôznych jazykoch.

V meste aj napriek turistickému ruchu vládne pokoj, vyrovnanie a porozumenie.

V blízkosti hlavného kostola sa nachádza podzemná bazilika PIA X.- betónová stavba, ktorá pojme 27 tisíc veriacich.

Oproti jaskyni cez rieku je postavený Kostol sv. Bernadetty s kapacitou 5 tisíc miest.

Tu sa stretli mládežníci pomáhajúci Charite z celého sveta. Programom boli témy: Blížni v núdzi - Pomoc poskytovaná Charitou. Až pri výmene skúsenosti, viditeľnom množstve organizovanej pomoci sme videli, akú veľkú úlohu hraje Charita v celom svete.

Vo večernom programe bolo vystúpenie hudobnej skupiny Gen Rosso na štadióne.

Tri dni rýchlo ubehli a posledným navštíveným miestom v Lurdoch bola Krížová cesta v bronzových postavách so životnou veľkosťou, umelecky vtesaná do scenérie prírody.

Cestou z Lúrd sme sa zastavili v prímorskom mestečku SAN REME, kde sme "ochutnali" more, prirodzene okúpali sa a občerstvení na duši i na tele došli šťastlivo domov.

Lurdy sú pre nás spomienkou, kde sa zastavil čas náhlenia a kde sme mohli prežiť dni s P. Máriou.

Libuša MIHALIKOVÁ

V Spišskej Kapitule pred 515 rokmi

SPIŠSKÉ MODLITBY - DÔKAZ CYRILOMETODSKEJ LITURGIE

25. októbra 1479 - teda pred 515 rokmi - v deň sviatku sv. Demetra, sa uskutočnila vysviacka katedrálneho chrámu na Spišskej Kapitule. To, ako sa tento liturgický úkon uskutočnil, i to, ako sa zdokumentoval, nám umožňuje usudzovať na to, ako sa vtedajšia cirkev na Slovensku hlásila k liturgickému odkazu sv. Cyrila a Metoda.

Začnime samotným dôkazom. Ide o tzv. Spišské modlitby. Doklad je najmä v literatúre, najmä jazykovednej, dávnejšie známy a je neustále študovaný. Je vcelku i vo výťahoch zaraďovaný do dejín slovenčiny i do mnohých antológií (Pastrnek 1922, Stanislav 1950, 1957, Mišianik 1964, Pauliny 1971). Primárne však, ako už naznačuje jeho pomenovanie, ide o doklad náboženský, liturgický. Štúdium tohto aspektu sa iba čo začína (Povala 1969).

"Spišské modlitby sú radom modlitieb, oslovení a vyzvaní, ktoré sa upotrebovali pri čítaní evanjelia a prednese kázne i po nej v rámci omše" (Povala 1969). Zapísané sú "slovenským jazykom" s prvkami spišského nárečia. Už aj toto samotné "jazyk ľudu" nás musí upomínať na prax sv. Cyrila a Metoda. My si však najprv všimnime pôdorys, štruktúru dokladu. Prakticky ide o obrad kázne, o obrad spoločných modlitieb a o obrad spoločnej spovede. Pre náš aspekt, okrem už spomínaného "jazyka ľudu", je zaujímavý obrad spoločných modlitieb. Už prvý pohľad na ne ukazuje, že text je členený na odseky. Ide o kňazom prednesenú výzvu, o formuláciu úmyslu. Za každou výzvou, za každým úmyslom je hlasná exklamácia ľudu. Už táto štruktúrálna podoba nás vedie k jekteniam byzantskej slovienskej liturgie sv. Jána Zlatoústeho. Že naozaj ide o závislosť, dokazuje to aj vecná i štylisticko-lexikálna podoba. Na Spiši v roku 1479 bol každý vyzvaný, aby učinil-predniesol "obecnú prosbu k milému Spasiteli" - čiže "Mirom Gospodu pomolimsja"- exklamácia: Gospodi, pomiluj!" Hneď na to: "Najperve poproste mileho Pana Boha za mir i pokoj i za dobre povetre..." - čiže "O svyšnem mire... o mirie vsego mira, o blagorastvoreniji vozduchov..." - "Za našeho svateho otca..." - čiže "O Gospodine našem svjatejšem vselenstem Archijereje..." ("Za všechny kneze, za žaky svecene" - "o čestnem presvyterstvie, vo Christie dijakonstvie", "za verne putniki..." - čiže "o putešestvujuščich ..." Všimnime si štylizácie: "Już sme sa žive prosili, take mertvych nezapomin a jmy..." - čiže "Ješče molimsja o upokojeniji duš usopšich rabov Božijich..." atď. Závislosť je očividná. Dokonca preberá sa aj staroslovienska lexika: mir, putniky - putujušči atď.

O čom nás text a o čom nám doklad svedčia?

Prinajmenšom o tom, že jektenie cyrilometodskej liturgie boli na Spiši v roku 1479 známe: ba viac, ony tu boli živé, čiže užívané, považované za "svoje", za také, ktorými sa najlepšie k Bohu modlí.

Spišský prípad nám ukazuje, že cyrilometodskými jekteniami sa modlí nielen ľud, ale za vhodné ich považuje aj najvyšší predstaviteľ miestnej cirkvi. Táto skúsenosť nie je pre hodnotenie neutrálna. Tu sa totiž môže ísť ešte ďalej. Spišský prepošt Gašpar Bak (1464-1493) už po vymenovaní za prepošta, t. j. po oboznámení sa so situáciou prepoštstva odchádza na teologické štúdiá do Bologne a do Ríma, kde ho sám pápež Sixtus IV. 25.októbra 1472 aj vysväcuje. V jeho kladnom vzťahu ku "gréckemu obradu" môžeme vidieť kladný postoj všeobecnej Cirkvi k tomu obradu po florentskom koncile. Jeho placet je - v každom prípade - na povšimnutie.

Doklad, ktorý máme k dispozícii, je prepisom prepošťovej písomnej prípravy. Bol urobený v Červenom Kláštore a slúžil ako pomôcka na duchovnú výchovú kartuziánskych frátrov. To ukazuje, že cyrilometodskými jekteniami sa modlilo aj v kláštoroch, v "strednom" článku Cirkvi. Modlila sa teda nimi, ako vidieť, celá Cirkev, všetky jej zložky.

A modlilo sa nimi ešte dlho po roku 1479.

Spišské modlitby nám umožňujú bližšie sa pozrieť aj na čas pred rokom 1479. Overiť si skutočnosť, že už dávno predtým sa jektenie - prinajmenšom ony - v cirkvi, ľudom Božím používali.

Analýza textu jednoznačne ukazuje, že prepošt neprekladal z autentického textu jektenií. Prototyp bol "voľnejší". Bola to takzvaná ústna formula, t. j. znenie, ktoré síce vychádzalo z autentického textu, ale dlhým používaním v cirkvi bolo pre daný kultúrny kontext upravené. Máme teda "svedka" na to, že toto dlhé používanie jektenií prebehlo, že na Slovensku cyrilometodskými jekteniami sa modlilo veľmi dávno (pred rokom 1479).

Odkedy ? Či až od čias sv. Cyrila a Metoda?

Jazykovedci tu upozorňujú na tieto skutočnosti: nezdá sa, žeby spišské modlitby boli závislé na druhotnom vplyve (myslí sa tu na Halič, na valašskú kolonizáciu). Jazyk modlitieb však prezrádza vrstvy, ktoré sú charakteristické pre čas Veľkej Moravy. Tu sa, dokonca, analogizujú či konfrotujú niektoré vrstvy spišských modlitieb s piesňou Hospodine, pomiluj ny - tá siaha až k Veľkej Morave -, prípadne aj s Halloti beszed. Aspoň uveďme záver, ktorý zo svojho výskumu urobil Gabriel Povala: "Spišské modlitby ukazujú na byzantsko-slovanskú liturgiu v slovensko-moravskom prostredí. Vznik ich ústredného formulára treba klásť do 9. až 10. storočia, keď Slovensko, Morava, Krakovsko tvorilo ešte jednu kultúrnu a územnú jednotku."

Spišské modlitby dokazujú, že myšlienka sv. Cyrila a Metoda je na Slovensku ešte koncom 15. storočia živá. Živá je v liturgii, a to aj v liturgii latinskej.

Z posviacky Chrámu Ochrany - Pokrova presv. Bohorodičky v Trnkove (1994)

Doc. PhDr. Michal FEDOR, CSc., SJ

Literatúra:

PASTRNEK, Fr.: Stará jazyková památka slovenská. - Sborník fil. VII, 1922, 100-127.

PAULINY, Eugen: Slovesnosť a kultúrny jazyk Veľkej Moravy. Bratislava 1964, 247 s.

- Dejiny spisovnej slovenčiny. I. Od začiatkov až po Ľudovíta Štura. Bratislava 1971, 135 s.

POVALA, Gabriel: Spišské modlitby, otázka ich genézy. - Jazykovedné štúdie. X. Štelcov zborník. Bratislava, SAV 1969, s. 146-266.

Stanislav, Ján: Modlitby pri kázni zo Spišskej Kapituly. - Jazykovedný sborník IV, 1950, 141-155 + 7 faksimile.

Od Adama ku Kristovi

Po viac ako 44 rokoch sa vo farnosti Telgárt, filiálnej obce Vernár, konala prvá slobodná odpustová slávnosť, na ktorú zavítal aj sídelný biskup prešovskej diecézy J.E. Mons. Ján Hirka. Obdobie rokov prenasledovania, násilnej pravoslavizácie, veriaci tejto obce pociťujú, žiaľ, dodnes.

Dedina v hornatom kraji na okraji Nízkych Tatier, na rozhraní východoslovenského a stredoslovenského kraja a na periférii prešovskej diecézy, počas neprajného obdobia totality to naozaj nemala ľahké. O to radostnejšia bola udalosť dňa 4. septembra 1994, keď sa veriaci obce zišli v Chráme Narodenia Panny Márie, aby boli účastní odpustovej sv. liturgie, ktorú otec biskup obetoval za tunajšiu farnosť.

Na začiatku sv. liturgie privítal otca biskupa správca farnosti o. Ján Maďoran, ktorý vyjadril v mene celej obce Vernár i farnosti Telgárt radosť a vďačnosť, ktorú prejavila mládež v mene všetkých veriacich obce spôsobom privítania chlebom a soľou.

Svätú liturgiu spolu s otcom biskupom a správcom tunajšej farnosti slúžili dekan pre okres Poprad a Banskú Bystricu o. Ján Sivák, správca farnosti Šumiac, tajomník biskupského úradu o. Peter Rusnák, správca farnosti Levoča o. Jaroslav Štefanko. V skrátenej forme vám prinášame príhovor, ktorý pri tejto návšteve povedal Mons. Ján Hirka, sídelný prešovský biskup.

Často dávame prednosť tomu, čo vidíme - fasáde. Na odpustových miestach vyprosujú si ľudia zdravie telesné, to je ale málo. Veď Božský Spasiteľ vyliečil ľudí, ale oni predsa raz museli zomrieť. Ide tu teda o čosi viac. Boh vstúpil k nám , hriešnym ľuďom, cez Pannu Máriu, vzal na seba ľudské telo, aby nám slúžil, aby vylial svoju krv a túto krv, toto telo, vydal za život sveta. Máme nastúpiť cestu od Evy ku Márii, od Adama ku Kristovi, od hriechu k životu. Toto je náš program, ktorý nás učí Mária. Nech je nám blízke a nech zvučí v našich srdciach, čo urobila Panna Mária pre nás: Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova. Mária verila vždy Pánovi, aj na Kalvárii dôverovala Bohu. Bola veľká nielen pre milosti, ktoré dostala od

(Pokračovanie na 13.str.)

PRICHÁDZAM, PANE

Deň10. september 1994 bol dňom, kedy nahlas vyslovili áno Kristovmu kňazstvu, ktoré dávno predtým v tichosti svojho srdca vyznali ordinandi PaedDr. Emil Turiak a Mgr. Stanislav Diheneščik. Otec Emil Turiak sa narodil 7. 1. 1959 v Novej Sedlici, okres Humenné. Teologické vzdelanie začal na CMBF v Bratislave a dokončil v Prahe. Svoju prvú primičnú sv. liturgiu slávil 15.9. 1994 v Rakovej, okres Čadca.

Otec Stanislav Diheneščik sa narodil 14.2. 1959 v Slanci, okres Košice - vidiek. Teologické vzdelanie získal na CMBF v Bratislave. Svoju primičnú sv. liturgiu slúžil 11.9.1994 v Slanskom Novom Meste.

Slávnostnú sv. liturgiu pri príležitosti vysviacky na kňazov J. E. Ján Hirka, pomocný biskup, J. E. Milan Chautur, CSsR, generálny vikár Mons. Ján Gajdoš, za účasti mnohých kňazov východného a západného obradu.

V úvode všetkých prítomných privítal sídelný biskup prešovský, zvlášť bývalého prefekta Bohosloveckého seminára v Bratislave otca Mgr. Vladimíra Medzihorského, všetkých kňazov, rodičov, príbuzných i všetok veriaci ľud.

Drahí ordinandi,
drahí bratia a sestry v Kristu!

Vlastného kňazstva sa bojím, vlastného kňazstva sa ľakám, do prachu padám, pred kňazstvom kľakám, ráno mojich svätení pre iných dozaista tak všedné, aká preohromná moc sa počala vo mne.

Parafrázoval som báseň, ktorú napísal istý kňaz pri príležitosti svojej vlastnej vysviacky. Áno, je treba sa báť. Kedysi nám predstavovali cirkev ako pevnú skalu, na ktorú dolieha jú vlny nebezpečenstiev, ale ona im odoláva. Dnes je cirkev ako lodička, postrkovaná zvnútra i zvonku. Kňaz, ktorý prijíma poslanie kňazstva, môže sa obávať, ale môže si byť istý, veď je tu Kristus. Čo má povedať kňaz, keď nik nestojí o naše zbožie. Boh chce spasiť všetkých ľudí, ale človek nechce. Nejaví záujem o spásu. Môžeme hovoriť o všetkom, ale keď začneme hovoriť o tom, čo dáva zmysel nášmu žitiu, ak začneme hovoriť o spáse, o večnosti, vtedy prestáva záujem ľudí. Človek sa chce vykúpiť, spasiť, ale nechce byť závislý na nikom. O spásu Boha nestojíme, lebo nestojíme o vykúpenie z hriechu. Človek môže dosiahnuť veľké veci, môže sa ponoriť do sveta i do seba. Ale čo mu to osoží, keď toto všetko prináša len plamene nespokojnosti. Pri tejto vysviacke, nechajme sa poučiť. Bez Boha a jeho záchrany sa nezaobídeme. Boha nenájdeme na svojich cestách, ale na Božích. Nie odboj, ale poslušnosť patrí človeku. Ježiš nás miluje, preto si zobral telo z Panny Márie, aby sa obetoval za nás. I títo ordinandi na kňazstvo mali svoje volanie a ani nevedeli, ako sa to stane. Dnes môžu s Máriou povedať: "Hľa, služobník, Tvoj som, nech sa mi stane podľa tvojho slova." Modlime sa, aby naši kňazi zachraňovali svet, evanjelizovali a pomáhali. **-r-**

Aj na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte v Prešove

VKROČILI SME DO NOVÉHO ŠKOLSKÉHO ROKU

V plynutí času, ktorý sa nezadržiteľne ako prúd veľtoku valí vždy v ústrety budúcnosti, a v znamení našej ľudskej snahy o jeho zmysluplné napĺňanie, sme vkročili do nového školského roku na všetkých stupňoch nášho vzdelávacieho systému. Do bohato členenej škály druhov škôl patrí aj naša bohoslovecká fakulta ako súčasť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. V súlade s termínovníkom celej univerzity aj na nej sa začal nový školský rok 19. septembra t.r.

Poslucháči, profesori a akademickí funkcionári všetkých prešovských fakúlt na čele s rektorom univerzity profesorom RNDr. Levom Bukovským, doktorom vied, prorektorom docentom, PaedDr. Milanom Ďuríčkom, kandidátom vied, a dekanmi i prodekanmi sa v uvedený deň zišli na otváracej akademickej slávnosti v Divadle Jonáša Záborského v Prešove. Inauguračný ceremoniál sa začal fanfármi, príchodom akademických funkcionárov v talároch s insigniami a štátnou hymnou. Po úvodnom príhovore dekana filozofickej fakulty, ktorý všetkých privítal a najmä poslucháčom prvých ročníkov predstavil akademických funkcionárov, predniesol významný inauguračný prejav rektor univerzity. Analýzu súčasnej situácie, v ktorej sa nachádza celá spoločnosť a v nej i naše školstvo, doplnil náčrtom cesty vpred a výchovno-vzdelávacími perspektívami i úlohami najmä našej univerzity a všetkých jej fakúlt. Potom nasledoval kultúrny program. Piesňou Gaudeamus igitur sa táto časť otvorenia školského roku skončila. Nasledoval už iba doplňovací ceremoniál na jednotlivých fakultách.

Snímkou sa vraciame k Celoslovenskému liturgickému dňu, ktorý bol 7. septembra t. r. v bazilike minor v Lutine. *Snímka P. VANÍK*

Na našej bohosloveckej fakulte v priestoroch budovy, ktorá je ešte stále a naďalej v stave rekonštrukcie, sme sa zišli ihneď po príchode z divadla v najväčšej posluchárni. Počet našich študentov sa natoľko rozrástol, že časť z nich mohla sledovať fakultný privítací ceremoniál iba z chodby. Aj tu nasledovalo predstavenie akademických funkcionárov fakulty, vzácneho hosťa - predsedu celouniverzitného akademického senátu Doc. MUDr. Olivera Rácza, CSc., a profesorského zboru. Po pokynoch Doc. ThDr. Vladimíra Poláčka, dekana fakulty, aj túto časť otváracieho ceremoniálu zakončili piesňou Gaudeamus igitur. Pretože v nasledujúcich dňoch tohto prvého školského týždňa mali kandidáti kňazstva duchovné cvičenia na úvod do školského roku, pre našich laických študentov sme rovnako pripravili prednáškový cyklus s predmetovým názvom Úvod do duchovného života. Zabezpečili ho po jednotlivých ročníkoch členovia profesorského zboru.

Pri príležitosti otvorenia nového školského roku boli v sobotu, 24. septembra t. r. slávnostné bohoslužby v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Zúčastnili sa na nich všetci naši študenti - chovanci kňazského seminára a mnohí laickí poslucháči. V mene Božom a so vzývaním Svätého Ducha o zoslanie všetkých jeho darov sme teda nový školský rok začali a počas sv. liturgie, ktorú slúžil sídelný biskup a veľký kancelár fakulty Mons. Ján Hirka, za prítomnosti akademických funkcionárov a profesorov sme vyprosovali hojné Božie požehnanie pre toto nové študijné obdobie i pre naše mladé nádeje.

Mons. Mgr. Ján KRAJŇÁK, prodekan

Od Adama ku Kristovi

(Pokračovanie z 12. str.)

Boha, ale tiež vo svojej ľudskosti, ako človek. Každý môže slúžiť ako ona. Oddajme sa duchovným rozkošiam, potešme, navštívme chorého, staňme sa služobníkmi Božími, ale u ľudí. Ako je ľahko človeka zabiť, ako je ľahko konať akékoľvek zlo. Nám je treba usilovať sa konať dobro. Človeka zabiť vo svojom srdci je ľahké, človeku slúžiť, tomu nás učí Panna Mária a náš Božský Spasiteľ. Radšej budem krivdu znášať, ako inému krivdiť. Mária je pravzor človeka 2. i 3. tisícročia. Všetku svoju starosť prenechajme Bohu. Keď nám niekto krivdí, obetujem aj túto bolesť, ako pravý kresťan - Bohu. Musím byť dobrým ku každému, až potom môžem byť dobrým kresťanom. Boh má o každom z nás svoju mienku. Máme slobodnú vôľu. Boh nám dôveruje, že nebudeme robiť zle, preto nám dal túto slobodu. Ak zabudneme na všetky krivdy, zlo - dosiahneme radosť duše. Hovorí sa: človek, ktorý nevie odpustiť blížnemu, ten človek musí sa zrieknuť pokojnej budúcnosti. Zničme všetku nenávisť, Kristus zhasil všetko zlo. Nebude dobre na tomto svete, pokiaľ budeme zo seba zhadzovať kríže. Ježiš Kristus niesol svoj kríž. Nesme svoje kríže, nesme ich od hriechu k životu večnému. -r-

Dňa 15. augusta 1994 na pozvanie veriacich a mládeže zavítal pomocný biskup prešovskej diecézy Mons. Milan Chautur, CSsR, do farnosti Rakovec n/Ondavou. Úprimnú radosť zo stretnutia vyjadril správca farnosti Mons. o. Ján Seman, deti, mládež a všetci prítomní (na zábere).

Prešovský spevokol v Lurdoch a Fatime

Keď ráno 8. augusta t.r. zaujalo v autobuse s pútnikmi do francúzskych Lúrd a portugalskej Fatimy miesto aj 20 členov prešovského staroslovienskeho katedrálneho zboru so svojím dirigentom p. Gabrielom Mirossayom, začal sa napĺňať sľub provinciála Rádu sv. Bazila Veľkého o. Dr. Mariána Potáša, OSBM, ktorý pri príležitosti vysviacky Kláštora baziliánov v Prešove dňa 11. júna ponúkol spevokolu účasť na zájazde do týchto svetoznámych centier mariánskej úcty. "Je potrebné oboznámiť svet s našou krásnou gréckokatolíckou liturgiou a východným obradom,k čomu by ste mali ako spevokol na tomto zájazde prispieť svojím zborovým spevom" - povedal vtedy o. M. Potáš. Dnes po návrate zo zájazdu môžeme konštatovať, že želanie otca Mariána sa naplnilo. Už prvé vystúpenie zboru pri sv. liturgii v Benátkach v Bazilike sv. Marka upútalo prítomných účastníkov bohoslužby, ktorí svojím "bellissimo" dávali najavo, že sa im neznámy obrad a spev spevokolu páčili. Lurdy - toto 20 tisícové mestečko pod Pyrenejami, očarilo účastníkov zájazdu svojou dominantnou, veľkolepou katedrálou Panny Márie Nepoškvrnenej a priľahlým námestím Esplanade a najmä miestom, kam smerujú v prvom rade kroky pútnikov z celého sveta - Massabielskou jaskyňou so sochou Nepoškvrnenej Panny, v ktorej sa zjavila 11. februára roku 1858 Matka Božia 14 - ročnému dievčatku Bernadete Soubirousovej.

Vystúpenie spevokolu pri sv. liturgii práve v tejto jaskyni, účasť na sviečkovom sprievode a sprievode s Oltárnou Sviatosťou s požehnávaním chorých na námestí pred bazilikou sa stali nezabudnuteľným duchovným zážitkom na celý život.

Dočasným domovom počas pobytu v Lurdoch sa stal našim pútnikom hotel Family v blízkosti ukrajinského gréckokatolíckeho kostolíka Nanebovzatia Panny Márie, ktorého duchovný správca o. Nikolaj Vasiľ Prijma veľmi ochotne zabezpečil zájazdu na požiadanie o. Mariána Potáša v spomínanom hoteli príjemné ubytovanie. Preto slová vďaky na záver sv. liturgie s vystúpením zboru v tomto ukrajinskom kostolíku patrili aj jemu a všetkým z tejto našej lurdskej farnosti, ktorí sa pričinili o tento pekný pobyt. Portugalská Fatima upútala účastníkov zájazdu hneď v prvý deň ich príchodu na toto svetoznáme mariánske miesto veľkolepým zhromaždením pri sv. liturgii takmer 500 tisícového davu veriacich vari celého sveta, ktorý sa takto schádza pred národnou fatimskou Svätyňou ako všenárodná púť vždy 13. dňa mesiaca, tak ako si to želala Matka Božia, keď sa dňa 13. mája roku 1917 zjavila trom deťom Hyacinte, Františkovi a Lucii v údolí Cova da Iria. Práve na tomto mieste stojí dnes najväčší chrám Portugalska s námestím dvakrát väčším ako je známe vatikánske námestie sv. Petra v Ríme. Vystúpenie zboru počas večerných modlitieb sv. ruženca v sanktuáriu a na záver slávnostného sprievodu s prenášaním milostivej sochy Panny Márie ako aj pri raňajšej sv. liturgii koncelebrovanej otcom Mariánom Potášom, o. Mons. Vasiľom Prokipčákom a o. Vladimírom Turčánikom, OSBM, prežívali všetci ako duchovnú obnovu a výraz vďaky za milosť môcť byť prítomnými na týchto posvätných miestach. Vďaka za ubytovanie vo Fatime patrí poľskému Rádu mariánov. Jeho členom patrilo aj mnoholitstvie, ktoré zaznelo na rozlúčku v autobuse pri odchode z Fatimy. Všetci sa budú ešte dlho v mysliach vracať a spomínať na miesta, ktoré navštívili a kde prežili nezabudnuteľné chvíle. Medzi spomienky bude určite patriť aj poznanie vzdialených krajín, ktoré sme precestovali, okolitá príroda, ľudia. Budú to aj spomienky na pobyt pri mori na pobreží Atlantického oceánu v mestečku Nazaré, zastavenie v španielskom meste San Sebastian, vo švajčiarskej Ženeve - centre svetovej diplomacie, meste St. Gallen, ale aj na vystúpenie pri sv. liturgii v romantickom francúzskom kostolíku vo Villeneuve de Riviére a na záver cesty v bratislavskom blumentálskom kostole. Je potrebné zdôrazniť, že o príjemnú atmosféru počas 10 dní cesty sa pričinili okrem členov spevokolu aj ostatní účastníci zájazdu, ktorí všetci spolu vytvorili dobrý kolektív a spoločenstvo veriacich.

Medzi spomienkami budú aj znepokojujúce chvíle prežívané počas neočakávaného náhleho ochorenia člena spevokolu, ale aj chvíle prekvapenia pri uzavretí manželstva dvoch členov zboru v lurdskom kostolíku.

Aj touto cestou chce prešovský spevokol poďakovať organizátorovi zájazdu otcovi Mariánovi Potášovi za ponuku zúčastniť sa púte, za zabezpečenie veľmi dobrých podmienok pobytu a v nemalej miere aj za jeho duchovné slová a aktuálne zamyslenia počas cesty k otázkam života kresťana, ktorými nás pravidelne oslovoval, povzbudzoval, ale nútil aj k zamysleniu. Zároveň vyslovujú želanie uskutočnenia podobných úspešných podujatí aj v budúcnosti.

Dr. Peter KRAJŇÁK

POSVIACKA INTERIÉRU V KOŠICIACH

Odpustovým slávnostiam pri príležitosti sviatku Narodenia presvätej Bohorodičky, ktoré košickí gréckokatolíci oslávili v nedeľu, 11. septembra t. r., predchádzala trojdňová duchovná príprava. Sv. liturgie striedala pobožnosť sv. ruženca i krížová cesta. Pri večerných bohoslužbách kázal o. RNDr. Jozef Voskár. V sobotu po večierni a lítii bola mládežnícka akadémia, do programu ktorej prispel mládežnícky zbor pod vedením Viery Molčanyiovej.

V nedeľu v Košiciach privítali pomocného biskupa Mons. Milana Chautura, CSsR, ktorý posvätil po niekoľkých rokoch dokončený interiér farského chrámu, odslúžil dve koncelebrované sv. liturgie a kázal. Počas sv. liturgií spieval aj Zbor sv. Cyrila a Metoda pod vedením Šimona Marinčáka. /pk/

POSVIACKA SAKRISTIE V TOPOĽANOCH

V nedeľu, 4. septembra t. r. bola počas odpustovej slávnosti v Michalovciach-Topoľanoch posvätená sakristia pri Chráme Zjavenia sv. Michala archanjela. Sakristia je atypická tým, že sú pri nej aj viacúčelové priestory pre pastoračnú činnosť. Posviacku vykonal pomocný biskup Mons. Milan Chautur, CSsR, ktorý odslúžil aj odpustovú sv. liturgiu a predniesol homíliu na tému Kto ako Boh. Apeloval v nej najmä na rodičov a mladých ľudí a ich povinnosti v duchovnom živote.

Dostavba sakristie bola financovaná z darov obetavých veriacich. /ez/

LITURGICKÝ KALENDÁR

V roku 1994 sa čítajú čítania podľa cyklu A

23. októbra, 22.nedeľa po ZSD, Jakub, apoštol

Radový hlas je piaty, ev. na utierni je jedenáste, rúcho biele. Antifóny: nedeľné. Tropare: Veriaci, oslavujme. Sláva. Kondak: Do podsvetia. I teraz - podľa predpisu. Prokimen: Pane, ty nás zachováš. Gal 6,14-18; Svet je ukrižovaný pre mňa a ja pre svet. Lk 16,19-25; Pri jeho bráne lihal akýsi žobrák, menom Lazár. Spev na prij. Chváľte Pána.

24. október, pondelok, Aret a spoločníci, mučeníci

Menlivé časti z pondelka (biele) alebo o mučeníkoch (červené). Hebr 12,14-18; Nech nikto nie je smilník. Lk 4,31-37; Zišiel do galilejského mesta Kafarnauma.

25. október, utorok, Marcián, mučeník

Menlivé časti z utorka (biele) alebo o mučeníkovi (červené). Hebr 12,25-28; Slúžme Bohu tak, aby sme sa mu páčili. Lk 4,38-44; Kázal po judejských synagógach.

26. október, streda, Demeter, veľkomučeník, záväzná spomienka (červená)

Antifóny: každodenné. Tropar: Veľkého ochrancu. Sláva. Kondák: Bystrinami tvojej. I teraz - podľa predpisu. Prokimen: Pane, ty nás zachováš. 2. Tim 1,13-14; 2,1; Zverený poklad stráž. Jn 15,17-21; Sluha nie je väčší ako jeho Pán. Spev na prij: Do tvojich rúk.

27. októbra, štvrtok, Nestor, mučeník

Menlivé časti ako vo štvrtok (biele) alebo o mučeníkovi (červené). Jak 2,14-18; Viera, ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva. Lk 5,33-39; Prídu dni, keď im ženícha vezmú.

28. október, piatok, Paraska, mučenica

Menlivé časti z piatku alebo o mučenici (červené). Jak 2,19-26; Ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov. Lk 6,46-49; Hlboko kopal a základy položil na skalu.

29. október, sobota, Anastázia, mučenica

Menlivé časti zo soboty (biela) alebo o mučenici (červená). Jak 3,1-12; Kto je medzi vami múdry a rozumný? Lk 7,1-10; Povedz slovo a môj sluha ozdravie.

30. október, 23. nedeľa po ZSD, Zenobius a Zenobia, mučeníci

Radový hlas je šiesty, ev. na utierni je prvé, rúcho biele. Antifóny nedeľné. Tropar: Pri tvojom hrobe. Sláva. Kondák: Boh náš, Kristus. I teraz - podľa predpisu. Prokimen: Spas ľud svoj. Ef 2,4-10; Oživil nás s Kristom. Lk 9,57-62; Pôjdem za tebou, kam pôjdeš. Spev na prijímanie: Chváľte Pána.

31. október, pondelok, Stach, Amplias a Narcis, apoštoli

Menlivé časti z pondelka o anjeloch alebo o apoštoloch, Jak 3,13-18; Kto je medzi vami múdry a rozumný? Lk 7,13-38; Komuže prirovnám ľudí tohto pokolenia?

1.november, utorok, Kozma a Damián, lekári, záväzná spomienka

Antifóny: Dobre je, Pán kraľuje.Tropar: Svätí divotvorcovia. Sláva, kondák: Preslávni lekári. I teraz: podľa predpisu. Prokimen: Svätým a slávnym. 1 kor 12,27 - 31; Majú všetci dar uzdravovať? Mt 9,35-38;10,1; Ježiš uzdravoval každý neduh a každú chorobu. Spev na prij: Plesajte, spravodliví.

2. november, streda, Spomienka na všetkých verných zosnulých /čierna/

Antifóny: Dobre je, Pán kraľuje. Tropar: Hlbinami. Sláva, kondák: So svätými. I teraz. V tebe máme. Prokimen: Duše ich budú. 1. Kor 15,35-37. 42-45;Čo ty seješ, neožije, ak prv neodumrie. Jn 5,24-30; Tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život. Namiesto Dôstojné je: Najčistejšia Bohorodička. Spev na prij: Blažení, ktorých si vyvolil. Panychída.

3. november, štvrtok, Acepsim, biskup a mučeník

Menlivé časti zo štvrtku alebo o biskupovi mučeníkovi /červená/. Jak 5, 12-16; Vaše "áno" nech je "áno" a "nie" nech je "nie". Lk 8, 16-18; Nik nezažne lampu a neprikryje ju nádobou.

4. november, piatok, Joanik Veľký, úctyhodný

Menlivé časti o Božskom Srdci Ježišovom (biela). 1. Pet 1,3-9; Vás Božia moc vierou chráni pre spásu. Lk 8,22-25; Kde je vaša viera?

5. novembra, sobota, Galaktion a Epistémia, mučeníci

Menlivé časti zo soboty o všetkých svätých alebo o presv. Bohorodičke. 1 Pet 1,10-13; Skúmali, na ktorý čas a na aké okolnosti ukazuje Kristov Duch. Lk 9,1-6; Na cestu si neberte nič.

6. november, Dvadsiataštvrtá nedeľa po ZSD, Pavol, biskup (biela)

Radový hlas je siedmy, ev na utierni je druhé, antifóny: nedeľné, Tropar: Svojím krížom. Sláva, kondák: Smrť už nebude. I teraz. podľa predpisu. Prokimen: Pán dá silu. Ef 2,13-16; Veď on je náš pokoj. Mk 5,21-24.35-43; Neboj sa, len ver! Spev na prij: Chváľte Pána.

7. november, pondelok, Jerom, mučeník a Lazar, úctyhodný

Menlivé časti z pondelka o anjeloch alebo o mučeníkovi (červená), alebo o úctyhodnom (biela). 1 Pet 1.14-21; Boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista. Lk 9,-22; Syn človeka a musí mnoho trpieť.

8. november, utorok, Zbor archanjela Michala, sviatok (biela)

Antifóny: každodenné. Tropar: Vojvodcovia nebeských vojsk. Sláva, kondak: Vojvodcovia nebies. I teraz. podľa predpisu. Zjv 12,7-10.12; Michal a jeho anjeli bojovali proti drakovi. Lk 10,16-20; Videl som satana padať z neba ako blesk.

9. november, streda, Onizifor a porfýr, mučeníci

Menlivé časti zo stredy o sv kríži alebo o mučeníkoch (červená).1 Pet 2,1-5; Odložte teda všetku zlobu a každú lesť. Lk 9,37-43; Všetci strpli nad veľkou Božou mocou.

10. november, štvrtok, Orest, Olymp a Rodion, apoštoli

Menlivé časti zo štvrtku alebo o apoštoloch (biela). 1 Pet 2,9-12a; Vaše správanie medzi pohanmi nech je vzorné. Lk 9,46-50; Kto prijme toto dieťa v mojom mene, mňa prijíma.

Pripravil o. Vojtech BOHÁČ

SV. DEMETER - JEDEN Z PRVÝCH SVÄTCOV UCTIEVANÝCH NA SLOVENSKU

(Pokračovanie zo 7. str.)

prihováraj, ó, svätý, za biedu pútnikov a cudzincov, ktorí teraz ospevujeme tvoju vznešenosť, lebo k tebe dvíhame svoj zrak a pevne dúfame v tvoj príhovor.

Vypočuj, ó, slávny, nás úbohých a zľutuj sa, lebo sme ďaleko od tvojho slávneho chrámu a naše srdce dnes horí v našom vnútri a túžime, ó, svätý, po tvojom chráme, aby sme sa mu, na tvoj príhovor, raz ešte mohli pokloniť.

Ó, múdry, prečo my, tvoji úbohí služobníci, jediní sme zbavení tvojej krásy a pre lásku k Stvoriteľovi, chodiac po cudzích zemiach a mestách, ó, blažený, sme vystavení posmechu trojjazyčníkov a bludárov?

Bohorodičen: Bezpočiatočná Trojica, pred tebou sa chvejú anjeli i úžasní serafíni, daj nám, ktorí ťa chválime, vieru, nádej a nerozlučiteľnú lásku a veď nás teraz k tvojmu svätému kráľovstvu na príhovor svojho mučeníka a mocného ochrancu nášho mesta.

o. Cyril VASIĽ, SJ

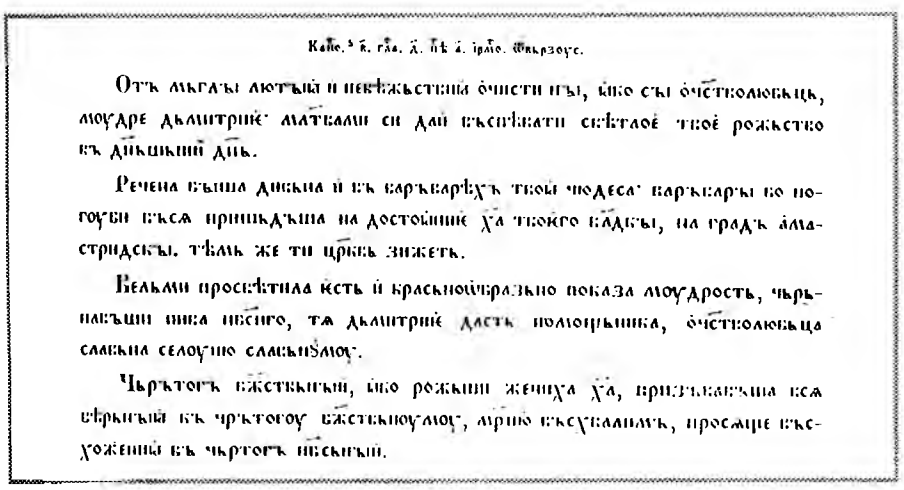

Каѳ. ѕ҃. гѡ. д҃. пѣ҃ а҃. ірмо. ѳ҃ѵ҃ѕ҃ѵгоѵс.

Отъ мьгатъı лютъıй и невѣжьствıя очисти нъı, ꙗко съı очистолюбьць, моудре дѣлитрие: матѣлми си дай въспѣвати свѣтлое твое рожьство въ дньшьний дньь.

Речена бъıша дньсна и въ варъварѣхъ твои чюдеса: варъварьı бо погоубе въсѫ пришьдъша на достойние ѳа твоего вѣдъıı, на градъ амастридскъı. тѣмь же ти цр҃кы зижеть.

Вельми просвѣтила ѥсть и краснопразьно показа моудрость, чрьпающи вина пѣсного, тѫ дѣлитрие дасть полоурьника, очистолюбьца славьна селоучно славьнѣмоу.

Чрътогъ вѣжьствьıй, ꙗко рожьшии женщу ѳа, призъıвающа всѫ вѣрьнъıй въ чрътогоу вѣжьствоующоу, мирно въскѣлящоу, просвѣще въсхожьшии въ чрътогъ пѣсьнъıй.

Ukážka z kánonu na počesť sv. Demetra

4. otvorím svoje ústa - samopodoben hl. 4 zo sviatku Pokrova - Ochrany Bohorodičky. Aj ostatné irmosy sa spievajú na samopodobny tohto sviatku. Viď Irmologion, Prešov 1970, 151-153.

5. Amastriz, teraz Amasra v Turecku, bolo už od II. storočia biskupstvom a od 9. storočia autokefálnym arcibiskupstvom. Zaniklo v 15. storočí. Podla J. Vašica, 120.

6. Interpretácia slova "vonju...prababnuju" - teda po pramatke Eve, podľa J. Vašica, 121

THEMAC

spol. s r.o.

Distribúcia videokaziet
predaj - požičovne,

Kalinčiakova 15, 902 01 Pezinok
tel./fax: 0704/37-10;
Galvaniho 6, 821 04 Bratislava
tel.: 07/224 166-8/34

BIBLIA

kniha kníh, prístupná všetkým

Vychádza na siedmich videokazetách. Je určená pre všetky vekové kategorie bez ohľadu na vzdelanie, čiže pre nás všetkých, lebo je najväčším putom medzi našou minulosťou a prítomnosťou. Jej posolstvo sa stalo základom svetovej civilizácie.

Dvadsaťšesť príbehov Starého a Nového zákona prináša kolekcia siedmich videokaziet. Celkove 10 hodín trvá záznam veľkého projektu, ktorý sa natáčal niekoľko rokov, zamestnal vyše tritisíc hercov a stal desiatky miliónov dolárov. V českom dabingu ju nahovorili poprední českí herci, ako E. Cupák, R. Lukavský a ďalší.

. . . ks BIBLIA I. - VII. 2400 Sk
. . . ks Starý zákon I. - III. 1080 Sk
. . . ks Nový zákon IV. - VII. 1440 Sk

Kreslené filmy USA, príbehy zo Starého a Nového zákona. Produkcia Wiliam Hanna a Jozef Barbera.

. . . ks Narození Páně, Zázraky Ježíše 360 Sk
. . . ks Stvoření, David a Goliaš 360 Sk
. . . ks Příběhy z východu Královna Ester 360 Sk
. . . ks Daniel v jámě Lvové, Josef a jeho bratři 360 Sk

Príbeh Ježiša Krista od narodenia až po vzkriesenie v dvojdielnom filme USA režiséra Franca Zeffirelliho. V hlavnej úlohe Róbert Powel. Český dabing.

. . . ks Ježiš Nazaretský I./II. 700 Sk

Dvojzväzková Encyklopédia Biblie obsahuje viac ako 7000 abecedne zoradených hesiel na 700 stranách, približuje osoby, miesta, udalosti a terminológiu Biblie. Kniha je bohato ilustrovaná, spracovaná na kriedovom papieri, viazaná v imitácii kože.

. . . ks Encyklopédia Biblie I. II. /č/ 1150 Sk

KEBY SME DÔSLEDNE VERILI

Je potrebné si uvedomiť realitu dvoch svetov: nášho - i toho "hore". S tým naším dolu si nijako navystačíme a o tom "zhora" môžeme vedieť len to, čo nám o ňom povie on - Ježiš. Márne ho budeme sami hľadať - tam, kde je on, nemôžeme.

"Ak mi neuveríte, zomriete vo svojich hriechoch!" (Jn 8,21-29). Iste by sme tieto slová nesprávne chápali, keby sme v nich hľadali vyhrážku "beda vám, ak mi neuveríte, uvidíte, čo vás stihne". Skôr ide o konštatovanie holej reality. Podobne, keď človek zablúdi v pralese a niekto, kto pozná jediné východisko, mu povie: "Ja to tu poznám, musíš ísť týmto chodníkom... Ak mi veríš, poď, ja ťa vyvediem. Ak nie...všetky ostatné chodníky vedú do istej záhuby."

Povedať v takej situácii: "Ja ti neverím"! - znamená zvoliť tragický koniec života.

Keby uveriť Spasiteľovi znamenalo len prikývnuť - a nie ísť cestou, ktorou nás vedie, zdalo by sa nám to ľahšie. Ale, či potom naša vlastná cesta - cesta do smrti vo vlastných hriechoch bude ľahká?

To je asi najväčší nedostatok nášho kresťanského života, že vieroučné pravdy o večnom živote síce veríme a vyznávame, ale v našom bežnom konaní sa to prejavuje tak biedne, že to pravidelne sotva presahuje nulové hodnoty.

Veď keby sme dôsledne verili všetko, čo Ježiš hovorí o zmŕtvychvstaní, o novom narodení, o novom živote krásy, lásky a šťastia - nie je možné, aby sa tak nechali ubíjať svojimi každodennými starosťami a problémami, ako to v skutočnosti býva. Čo by nám mohlo záležať na tom, čo dnes - zajtra pominie, keby sme verili, že je to všetko len cesta k nekonečnej kráse a láske.

Opakovane sa vracajme k Ježišovým slovám, až kým sa nestanú naším vlastníctvom, naším druhým vedomím, našou veľkou životnou nádejou.

Z Myšlienok o. J. PORUBČANA, SJ

Vážení spoluobčania - budúci akcionári!

Zakladatelia investičných fondov PRO POPULO POPRAD, NOVÁ SPOLOČNOSŤ Košice a PROSPERITA Košice založili pre Vás pre druhú vlnu kupónovej privatizácie investičný fond, ktorý nadväzuje na ich ciele v prvej vlne kupónovej privatizácie.

FOND DOBREJ VÔLE a.s. POPRAD, IČO 31696503

Čo Vám ponúkame, ak budete investovať s nami:

1. Úhradu nákladov na nákup kupónovej známky
2. Získanie akcií tohto fondu bez akejkoľvek straty
3. Presadzovanie kresťanských princípov riadenia a morálky do ekonomickej oblasti privatizovaných spoločností
4. Službu Vám - budúcim - akcionárom zameranú na správu a zveľaďovanie Vášho majetku
5. Možnosť zjednotiť sily na kresťanskej platforme a hrať dôstojnú úlohu v ekonomickej oblasti

Čo riskujete, ak budete investovať s nami:

V podstate Vaše riziko je nulové, pretože všetky náklady na vstup do II. vlny kupónovej privatizacie znáša investičný fond.

V prípade, ak sa rozhodnete investovať s nami, kontaktujte sa na nás a to:

IF PRO POPULO a.s.
Nám. sv. Egídia 78
058 01 Poprad
Tel. 092/657 04

REGIONINVEST a.s.
Tajovského 1
040 01 Košice
Tel. 095/62 249 71

Zborový spev v Mária Pócsi

Najznámejšie mariánske pútnické miesto gréckokatolíkov Mária Pócs v Maďarsku navštívilo dňa 11. septembra t.r. pri príležitosti sviatku Narodenia Panny Márie tisíce pútnikov, medzi ktorými bol aj prešovský staroslovienský katedrálny zbor.

Spevokol vystúpil počas sv. liturgie koncelebrovanej na námestí pred bazilikou správcom farnosti v Mária Pócsi o. Dr.Pálom Bacsókom, ktorú skrášlil vybranými liturgickými skladbami ako aj pri staroslovienskej sv. liturgii koncelebrovanej o.Dr. Mariánom Jánom Potášom, OSBM, ktorý zájazd do Mária Pócsu zorganizoval.

V prednesenej homílii o.M. Potáš zdôraznil najmä nutnosť kresťanskej pokory a odvahy odovzdať sa Bohu a Matke Božej celým svojím životom, mysľou a konaním tak, ako to vedeli už pred stáročiami naši predkovia, ktorí prichádzali do Mária Pócsu pred milostivú ikonu Bohorodičky v pevnej viere v jej pomoc a lásku.

Dr. Peter KRAJŇÁK

SLOVO
Gréckokatolícky dvojtýždenník
08001 PREŠOV
tel.:091/723783

Podávanie novinových zásielok povolené Východoslovenským riaditeľstvom pôšt Košice, č.j. 2542-PTTM-93, zo dňa 8.9.1993